

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО МІСІОНЕРСЬКОГО
ТОВАРИСТВА «СВІТЛО НА СХОДІ»

ВІРА і ЖИТТЯ

4•2022

**Небесні
посланці**

**Їхніми іменами
названо зорі**

**Не шкодуючи
часу й зусиль**

Я – ПАСТИР добрий

ІСУС – ПАСТИР ДОБРИЙ

Ісусу, Який править усе світом, підпорядковано всі влади та сили, усе, що на небі й на землі, – у Його владі.

Неможливо осмислити й досягнути ВСЕ, що є під контролем Христа, отримує від Нього життя, право на існування й постійну турботу.

У Своїй всемогутності Він іще називає Себе Пастирем для всіх викуплених для вічного Царства.

Немає нічого неможливого для Ісуса, й у цій Своїй всемогутності Він і звершує Своє пастирство.

Яку неймовірну радість, відчуття абсолютної захищеності можуть відчувати Його вівці!

Ісус, як Бог, може розуміти всі переживання, потреби, бажання, сердечну боротьбу, тому що Він був у людському тілі.

Христос не просто розуміє наші болі, а Сам пройшов найжахливіші страждання, тому може по-Божому й по-людськи співчувати.

Порівнюючи Себе з пастухом, Він сказав, що віддає життя за Своїх овець.

Хіба є більша міра доброти?

Помножте доброту й любов на всесилля Пастиря, і ви зрозумієте (хоча цього неможливо досягнути), яку неймовірну ласку, милість, благодать отримали ті, хто є вівцями Його отари.

Ісус Христос не просто веде у вічність Свою отару – Він підтримує маловірних, слабких несе на плечах, зцілює зраних, утішає засмучених.

Образ Христа як доброго Пастиря надзвичайно надихає, заспокоює, захоплює.

«Слава Тобі, Боже, що Ти став нашим Пастирем, прийняв до Своєї

отари, дбаєш про нас, і що ніхто не вирве нас із Твоєї всемогутньої руки».

Читайте, роздумуйте, усвідомлюйте, що Він – ваш добрий Пастир, тоді радість і глибока вдячність наповнять ваше серце, і слава Божа помножиться через вас.

**Василь
ДАВІДЮК,**
головний редактор

На Псалом 22. Переспів

Наум Ісайович ГРЕБНЄВ

Мій Пастир – Бог. З ним маю я усе.
 І спраги з голодом із Ним не буду знати.
 Мене на луках ситих Він пасе,
 І тихі води в Ньому буду мати.

Підніс мій дух і не дає зійти
 На манівці гріховні та лукаві.
 Він вибрав шлях, яким я маю йти
 В ім'я Господнє в чистоті і славі.

А як в долину смерті все ж я маю
 Зійти, як шлях торую тут я свій,
 Піду і злого лиха не злякаюсь –
 Дарують жезл і посох спокій Твій.

Плодів найкращих щиро Ти вділяєш,
 Тож чаша повна від щедрот Твоїх,
 І на очах у ворогів моїх
 Чоло елеєм Ти благословляєш.

У світлім саяві й милості Твоїй
 Я б жив весь час так само, як сьогодні.
 І пробував в присутності Господній
 Всі дні свої.
 Амінь.

**У ГОЛОВНОМУ – ЄДНІСТЬ,
 У ДРУГОРЯДНОМУ – ВОЛЯ,
 У ВСЬОМУ – ЛЮБОВ.**

Бл. Августин

У НОМЕРІ:

4

Проповідь

Петро ЛУНИЧКІН

ПАСТИР – ГОСПОДЬ

6

Точка зору

Павло ДАВИДЮК

СЛОВО БОЖЕ І Є СЛОВО БОГА

8

Мала кафедра

Михайло ЧЕРЕНКОВ

ДОБРИЙ ПАСТИР

12

Поезія

Леся ДАНИЛЬЧИК

СТОЮ НА КОЛІНАХ...

13

Свідectво

Анна НАЗАРЕНКО

ЯКЩО Ж НІ...

16

Есе

Іван ЛЕЩУК

ЇХНІМИ ІМЕНАМИ НАЗВАНО ЗОРІ

18

Гортаючи старі сторінки

ПРОДАЄТЬСЯ ЖИТТЯ

20

Пережите

Павло МИНАЄВ

РЕАНІМАЦІЯ

22

Хочу знати

Олександр ЗАЙЦЕВ

БОГ І БАТЬКО

24

Наше інтерв'ю

Микола АБКАЇРОВ

НЕ ШКОДУЮЧИ ЧАСУ Й ЗУСИЛЬ

28

Пережите

Д-р Патрик СУХДЕО

НЕБЕСНІ ПОСЛАНЦІ

30

Листи читачів

ЛІКИ ДЛЯ ДУШІ та ін.

Пастир добрий

У десятому розділі Євангелія від Івана ми знаходимо дивовижне свідчення Ісуса Христа. Він відкрито заявляє про Себе Самого: «Я – Пастир Добрий!» (Ів. 10:11). Хтось може сказати: «І що тут особливого? Добрих людей вистачає».

Дійсно, доброчесність притаманна дуже багатьом, однак людська чеснота, на відміну від Христової, суттєво обмежена. Доброта Ісуса Христа виражається насамперед у тому, що Він добровільно «кладе життя власне за вівці» (Ів. 10:11). А це означає, що кожен, хто належить Йому, отримав незаслужене виправдання та порятунок від вічного покарання.

Припускаю, що хтось може подумати: «Життя вічне – це те, що чекає на мене після смерті, а я хотів би мати блага доброго Пастиря тут і зараз». Що ж, саме про це і йтиметься в цій проповіді. Але перед тим, як ви пристанете до прочитання основної частини тексту, хочу попередити, що повсякденна чеснота Христа, включаючи й вічне життя, доступна винятково тим, хто в цьому житті Пастиря Ісуса Христа визнав Господом усього свого життя. «Господь – то мій Пастир, – проголошує Давид, а потім рішуче заявляє: – тому в недостатку не буду» (Пс. 22:1).

Якщо Пастир – Господь

У 22-му Псалмі Давид подає образ Пастиря, чеснота Якого проявляється тут і зараз. Якщо Господь – Пастир, то управління моїм життям перебуває в Його, а не в моїх руках. Якщо Пастир – мій Господь, тоді я «в недостатку не буду». Господь дає їжу, надає притулок, задовольняє основні життєві потреби тих, хто належить Йому. Господь захищає Своїх, спрямовує й особисто веде на «пасовиська зелені».

Пророк Ісаія свідчить: «Він отару Свою буде пасти, як Пастир, раменом Своїм позбирає ягнята, і на лоні Своєму носитиме їх...» (Іс. 40:11).

Це підтверджує й апостол Павло: «А мій Бог нехай виповнить вашу всяку потребу за Своїм багатством у Славі, у Христі Ісусі» (Флп. 4:19).

Ні Ісаія, ні Павло не говорять, що Пастир дасть усе те, що Його послідовники хочуть. Люди часто плутають бажання із потребами. Бог задовольняє всі потреби Своїх підопічних, однак не реагує на всі їхні забаганки. І якщо все це так, то тим, хто визнав Господа своїм Пастирем, хвилюватися немає про що. Їх забезпечено всім необхідним. «Покладіть на Нього всю вашу журбу, бо Він опікується вами!» (1 Пет. 5:7). Тому усвідомлення справжнього задоволення притаманне лише тим, хто доброго Пастиря визнав своїм Господом!

По всьому світу люди страждають від депресії. Тільки за останні п'ять років продаж антидепресантів зріс удвічі. На психічні розлади

певною мірою страждає кожен третій житель нашої планети. Депресія, як психічне захворювання, посідає перше місце у світі серед хвороб. Життя складне й непередбачуване. Сьогодні люди, як ніколи раніше, потребують душевного зміцнення. Звідси загальний потяг до антидепресантів.

Проблема в тому, що дуже багато чого ми не в змозі змінити. Христос сказав: «Блаженні засмучені» (Мт. 5:4), але ж не можна всю свою увагу концентрувати тільки на плачі та смутку. І тому людина, яка належить Богові, ніколи не скаже, що все пропало, що не впорається. Вона проголошує: «Я все можу в Тім, Хто мене підкріплює, – в Ісусі Христі» (Флп. 4:13). «Він душу мою відживляє», – каже Давид (Пс. 22:3), і його свідчення є правдиве. Цар Давид теж мав проблеми, великі проблеми, але він знав, як правильно реагувати на непередбачувані

- Господь

ситуації. Ось що говорить Писання про дії Давида: «І звівся Давид із землі, і помився, і намастився, і змінив свою одягу, і ввійшов до Господнього дому та й поклонився» (2 Сам. 12:20).

Біблія надає величезного значення молитві. Молитися – значить спілкуватися з добрим Пастирем віч-на-віч. Найефективніше душевне заспокоєння приходить під час живого спілкування з Господом. Але душевне підкріплення має лише той, хто доброго Пастиря визнав своїм Господом!

Долина смертної темряви

Страждання – невіддільна складова життя. Ісус Христос попередив: «Страждання знаєте в світі» (Ів. 16:33). Зі стражданнями стикаються всі без винятку: хороші та погані, прості та видатні, заможні та бідні. Долини «смертної темряви»

трапляються нам протягом усього життя. Страждання неможливо передбачити, вони приходять, як нам часом здається, у невідповідний момент. Народне прислів'я говорить: знав би, де впадеш, січня б підстелив. Але той, хто належить доброму Пастиреві, знає, що долину смерті він пройде не один. «Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку», – заявляє Христос (Мт. 28:20). Це Його обіцянка. У цьому показано Його доброту. Якщо Він із нами, нам нічого боятися. «Коли я піду хоча б навіть долиною смертної темряви, то не буду боятися злого, бо Ти при мені» (Пс. 22:4).

Зауважте, що Давид говорить не про долину смерті, не про морок, де зовсім відсутнє світло. Темрява завжди здається більшою за реальність. Темрява – це не відсутність, а лише відносне ослаблення світла. «Я Світло для світу», – каже Христос (Ів. 8:12).

Ми завжди маємо вибір: або зосередити свою увагу на долині смерті, або ж на Тому, Хто здатний розсіяти будь-яку темряву. «Не буду боятися», – стверджує Давид. І це його свідоме рішення. «Не буду боятися злого, бо Ти при мені» (Пс. 22:4). «Сам сказав: "Я тебе не покину, ані не відступлюся від тебе"» (Євр. 13:5).

Отже, усі випробування, які ми проходимо, допущено нам на благо. «Тіштеся з того, засмучені трохи тепер, якщо треба, всілякими випробуваннями, щоб досвідчення вашої віри було дорожче за золото, яке гине, хоч і огнем випробується, на похвалу, і честь, і славу при з'явленні Ісуса Христа» (1 Пет. 1:6–7). У стражданнях зміцнюється і гартується людський дух. Але лише в тих, хто доброго Пастиря визнав своїм Господом!

Вибір за нами

Отже, усі, хто слідує за Пастирем, мають виняткову обітницю: жити в особливих стосунках із Господом, мати радість у нинішньому житті та майбутньому.

Як багато різних переживань виникає в нашому житті! Багато з них нам не підвладні. Ми маємо вибір, як чинити: панікувати, непокоїтися та занурюватися в депресію чи довіряти Богу, покладатися на Нього. Другий варіант завжди призведе до важливих змін. Пастир відкритий для кожної людини, Його доброта доступна всім. І головне, щоб рішення слідувати за Ним завжди супроводжувало нас.

Важливо розрізнити Його голос, занурюватись у Боже Слово, у молитву. Важливо йти Його шляхом, інакше ми можемо потрапити у велике лихо. Важливо мати той спосіб мислення, який має Ісус Христос. Якщо ми в будь-якій ситуації будемо міркувати про те, як зробив би на нашому місці Він, багато чого піде зовсім по-іншому. Думки призводять до певних учинків і рішень, які важко змінити чи зупинити. Ці вчинки визначатимуть наше життя, наші стосунки з Богом і людьми.

Благословення Господнє полягає в тому, що ми це можемо змінювати з Божою допомогою, наповнюючи себе Божим Словом, розмірковуючи про те, що істинно і справедливо, чинячи відповідно до прочитаного (Флп. 4:8–9). І тоді ми побачимо, як

Пастир добрий веде нас на пасовиська зелені.

Багатьом людям не подобається запропонований Господом шлях, яким вони повинні йти. Вони думають, що, слідуючи за Пастирем, зовсім не обов'язково слухатися Його

голосу. Вони не хочуть сказати «ні» гріху та пожадливісті плоті. Дуже багатьох так званих послідовників Христа аж ніяк не цікавить ані Боже Слово, ані Церква, яку Він створив. Такі християни, по суті, нещасні, і це лише тому, що вони не бажають визнати всієї доброти Пастиря.

Одного разу Христос запитав учнів: «Чи не хочете й ви відійти?» Симон Петро відповів Йому: «До кого ми підемо, Господи? Ти маєш слова життя вічного» (Ів. 6:67–68). Таку відповідь може дати тільки той, хто визнає Пастиря Ісуса Христа своїм Господом і користується всіма Його благами!

Петро ЛУНИЧКІН

Слово Боже і є слово

Віріс я у християнській сім'ї, де в достовірності й авторитеті Біблії ніколи не сумнівалися. Коли ж я вперше почув про те, що Біблію не обов'язково вважати непогрішною (водночас було наведено якісь аргументи), то неабияк обурився! Якщо моя реакція тоді була гріховною, нехай мене Бог простить. Мені було надзвичайно складно вести мирну дискусію на цю тему.

Коли ми з дружиною 15 років тому побралися, її батьки не знали Бога. Тато зараз уже близький до віри, а мама досі далека. Від неї я знову нещодавно почув: «Біблію багато разів переписували... Її попи "підлаштовували" для маніпуляції людьми...» Слухати таке складно. Відчуваю при цьому цілковите безсилля, не бачу сенсу продовжувати діалог.

Якщо людина не має поваги до Біблії, то я не знаю, на що спертися, доносячи їй Добру Звістку. Ми читаємо: «Віра від слухання, а слухання через Слово Христове» (Рим. 10:17). Якщо людина не довіряє Біблії, вона не має шансів на спасіння. Звідки

взятися вірі? Але це стосується людей, які не вірять в Ісуса Христа.

Останнім часом я дедалі частіше стикаюся із ситуаціями, коли люди, які називають себе християнами, які роками відвідують богослужіння, починають «розмивати» постулати Біблії. Хтось робить це навмисне, начитавшись «розумних» книжок, інші – піддавшись сучасним ліберальним віянням, а треті, навіть не замислюючись, ненавмисно підривають авторитет Слова Божого.

Занадто часто з кафедр почали лунати слова: «Тут неправильний переклад. Прочитаймо інший». Чуючи таке, я думаю: «Як би на це відреагувала мама моєї дружини, яка переконано заперечує достовірність Біблії, якби погодилася сьогодні прийти до церкви?» Це не означає, що тепер нам не потрібно глибоко досліджувати Писання. І, звичайно, якщо Бог дав нам дар знати кілька мов, дуже добре використовувати це й під час вивчення Біблії. Але я думаю про людей, які не мають подібних знань, не особливо обдарованих

допитливим розумом. Скільки таких людей Бог століттями рятував через Своє Слово!

Згадую маленьку громаду в селі Путиловичі Житомирської області, де народився та виріс мій батько. Парафіяни – старенькі дідусі та бабусі, які й рідної мови до ладу не знали, бо їхня освіта – лише три-чотири класи у школі. Вони не закінчували християнських навчальних закладів, Біблію «професійно» тлумачити не вміли, але водночас так палко і щиро любили Бога й поклонялися Йому! Дехто з них узагалі читати не вмів. Вони приходили до церкви та слухали Біблію. І це змінювало їхнє життя! Розмірковуючи про це, дійшов висновку, що Біблію захищати не потрібно. Вона сама себе захистить.

Багато хто з нас знає з власного досвіду, як Слово Боже працює в житті. Також ми чули чимало історій, як сильно Слово змінило тих, на кому люди давно поставили хрест.

Звичайно ж, є і хороші християнські книги, які науково доводять достовірність Писання, де наведено результати багатьох досліджень, а також незаперечні факти про справжні пророцтва, які передбачали Божі люди за сотні років до подій. Це важливі аргументи. Я тішуся, що стільки людей попрацювало, щоб відбити нападки на Біблію. Але для мене набагато сильнішим свідченням є не дослідження та наукові докази, а люди, які були втрачені, викинуті на узбіччя життя і яких Слово Боже перетворило до невпізнання!

Біблія – жива книга. Вона працює! Не всім такі свідчення видаються переконливими. Для когось

важливі факти на основі логіки. І хоча Бог і Його дії не завжди логічні (наприклад, Його любов до нас є абсолютно нелогічною), спробуймо піти й цим шляхом.

Бог контролює рух кожного атома у Всесвіті. Його воля підіймає бурани, зароджує торнадо; з Його волі тихо дзюрчить струмок у горах; з Його волі народжується дитина та робить перший вдих. Його сила підтримує життя в цій дитині та в мільярдах інших людей, а також у сотнях мільярдів істот, що живуть на землі. Бог одночасно контролює всі події та процеси у Всесвіті. Він тримає нитки історії у Своїх руках. Усе відбувається саме так, як Він запланував. Ніщо й ніхто не зможе перешкодити Богові у досягненні Його цілей і планів. І цей Бог колись вирішив донести Свою волю до людей через Своє Слово – Біблію.

Невже сильний і всевладний Бог не подбав би про те, щоб через віки зберегти в точності та надійності обраний Ним канал зв'язку?! Невже Бог, Який бажає відкритися тим, кого так сильно полюбив, не подбав би про те, щоб ми сміливо могли покладатися на кожне Його Слово?!

Біблія – це Книга книг, читанню якої можна віддатися з повною довірою без побоювань та обережності. Усе, що ми читаємо, Бог Сам написав через Своїх пророків.

Я впевнений, що Богові було завгодно, щоб у Біблії були й ці слова, на які ми сміливо можемо покластися: «Усе Писання Богом надхнене, і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності» (2 Тим. 3:16).

Павло ДАВИДЮК

Бога

Я – Пастир Добрий.

Ісус Христос

Ці слова Ісуса чудово оживляють уяву. Наш внутрішній погляд вимальовує картину. На ній ми бачимо Ісуса, дбайливого пастуха, в оточенні слухняних овець. Цей образ був особливо популярним серед перших християн. Він надзвичайно характерний і важливий для нашого розуміння Бога й наших із Ним стосунків.

Що ми відчуваємо, коли чуємо ці слова Ісуса? Як їх розуміємо? Які висновки робимо для свого практичного життя? Чи знаходимо ми себе на цій картині поруч з Ісусом, під Його опікою та захистом?

Якщо ми не знаємо Ісуса, якщо не віримо в Нього, якщо відкидаємо Його любов, то почуватимемося в небезпеці. Якщо ж ми упокорили себе Ісусові та слухняно йдемо за Ним, ми відчуваємо комфорт, упевненість і спокій.

Ісус є добрим Пастирем у порівнянні з облудливими пастирями,

найманцями, злодіями та розбійниками. Він каже, що немає жодного іншого пастиря, якому ми могли б довіритися. Через віру, довіру й послух Йому ми входимо в Його дім, долучаємося до Його отари. Не приймаючи Христа та Його умов, ми стаємо безхатками, залишаємось у темряві та холоді, у владі страху та голоду, ризикуючи бути легкою здобиччю хижаків.

Але наш Пастир не тільки рятує, не лише годує та охороняє, Він дає нам життя в усій повноті. Він ділиться з нами Своїм життям, Він віддає все Своє і навіть Самого Себе нам, Його вівцям: «Злодій тільки на те краде, щоб красти й убивати та нищити. Я прийшов, щоб ви мали життя, і подостатком щоб мали. Я – Пастир Добрий. Пастир добрий кладе життя власне за вівці» (Ів. 10:10–11).

Більшість людей проводить своє життя в недовірі та страху. Вони до всього ставляться з побоюванням. І правильно роблять. Адже всі інші «пастирі», крім Ісуса, – ошуканці та розбійники. У цьому світі довірливих людей жорстоко ошукують і грабують. Що більше довіряєш – то більше втрачаєш. Але Ісус вводить нас в інший світ, у якому все ґрунтується

на вірі та послуху. Тут – що більше довіри до Пастиря, то більше придбав, більше радості, більше благословень.

Наші стосунки з Пастирем не диктують удари палиці чи міркування користі. У цих взаєминах ми не тільки пізнаємо Його волю, а і Його Самого, який Він є, тому ми вчимося жити одним життям із Ним. Ось як Ісус описує стосунки між Пастирем і вівцями: «Мого голосу слухають вівці Мої, і знаю Я їх, і за Мною слідком вони йдуть» (Ів. 10:27).

Наш Пастир зробив для нас усе. Він усе дав, усе приготував. Натомість від нас вимагається слухняне наслідування: охоче відгукуватися на голос Пастиря та йти за Ним. Це важлива умова, без якої ми ризикуємо загубитися.

А що означає слухатися голосу Пастиря? Це означає налаштувати свій слух на голос Пастиря, налаштувати своє серце на прийняття Його слів, налаштувати свою волю на цілковите підпорядкування Його волі.

Ми можемо слухати голос Пастиря лише тоді, коли здатні розрізняти Його голос з-поміж інших голосів, а також коли готові виконувати почуте. Інакше буває, що голос

КІЛЬКА ЗАПИТАНЬ ДО ЧИТАЧІВ БІБЛІЇ

(Відповіді на сторінці 31)

1. Дві жінки з однаковим ім'ям: у однієї нащадки були пастухами й музикантами, у іншої – старійшинами. Як їх звали?
2. Як у давнину в Ізраїлі називали пророка?
3. Як звали пастуха, якого було помазано на царство?
4. Хто був начальником над пастухами Саула?
5. Скільки разів на день прославляв Бога автор Псалма 118?
6. Скільки людей перебувало разом з апостолом Павлом на кораблі, що зазнав трощі?
7. Як називався острів, на який урятувалися Павло й усі, хто був із ним на кораблі?
8. Яку заповідь апостол Яків називає Царським законом?
9. Чому порядок певною мірою залежить від миру в душі?
10. Хто згрішив першим?

Пастиря ми розрізняємо, але почуте не сприймаємо, затуляємо вуха, відвертаємось або навіть тікаємо, ховаємося. Чому таке трапляється? Тому що ми не впокорили своє серце й волю на послух Пастирю, ми пасемо себе самі, ми самі обираємо собі шлях, тішимося ілюзією незалежності до першої зустрічі з хижакком.

Голос Пастиря нагадує, що ми не там, де маємо бути, ми просто загубилися. Голос Пастиря закликає повернутися під Його захист та опіку. Наше лихо в тому, що іноді ми ледве чуємо голос Пастиря, бо зайшли дуже далеко. Що далі від Нього – то більше небезпек. Що далі йдемо – то важче повернутися цілими та неушкодженими.

Сумна правда полягає в тому, що ми починаємо відгукуватися, точніше, жалібно звати Пастиря лише тоді, коли потрапляємо в біду. Має бути навпаки: що краще ми чуємо голос Пастиря і що слухняніші Йому, то безпечніше й повноцінніше буде наше життя.

Також важливо йти за Пастирем. Не просто слухати, а дотримуватися Його наказів, діяти відповідно до Його волі, виконувати почуте. Нам потрібно віддати себе на послух, довірити себе волі Пастиря навіть у звичайнісіньких, повсякденних питаннях.

Трапляється, що ми приймаємо від Ісуса вічне спасіння, тому відаємо Йому своє серце, але час, фінанси, бажання, інтереси, амбіції, мрії залишаємо собі. Виходить, що ми очікуємо від Пастиря Христа спасіння у важких ситуаціях, і поки все більш-менш добре, ми продовжуємо самі себе пасти. Ми не йдемо за Ним, ми хочемо, щоб Він приходив до нас за викликом, приходив на допомогу, а потім ішов і не заважав нам жити звичним, уподобаним життям блудних овець.

Не слухаючись голосу Пастиря і не слідуючи за Ним, ми не тільки наражаємося на багато небезпек, а й позбавляємося благословень. Якщо наш Пастир веде нас до життя з подостатком, то кожна зупинка

ДОБРИЙ ПАСТИР

в дорозі, кожен непослух, кожне свавілля коштуватиме нам дорого: втрачених днів і років, зруйнованих сімей і розірваних стосунків, поразок і падінь, хвороб і травм, шрамів і зморшок. Добрий Пастир знає нас краще за нас самих. Тому Він приготував для нас найкращий, безпечний і цікавий шлях. Усе, що ми

маємо робити, – слухатися Його та йти за Ним.

Відкриваючись нам як добрий Пастир, Ісус пропонує Свою турботу й захист. Немає надійнішого захисника, ніж Він! І немає більшого щастя, ніж слідувати за Ним!

Михайло ЧЕРЕНКОВ

суспільного та державного устрою, від несправедливості цього ладу?» Так, ми знаємо, яку незліченну кількість лих переживали люди в усі часи, у всіх країнах, за всіх урядів саме з цієї причини. І ще запитайте ви, чому Господь наш Ісус Христос не звертав уваги на ці лиха, чому в Його земній діяльності нічого не було схожого на справи великих реформаторів, великих законодавців, які прагнули викоринити соціальну неправду, покласти межу стражданням людей, які потерпають від цієї неправди? Я відповім на це запитання.

Ви знаєте, що безпосередньо після хрещення в Йордані, Дух відвів Господа Ісуса Христа до пустелі, де Той провів сорок днів без їжі та пиття, готуючись до Свого найбільшого служіння.

І коли на сороковий день Господь заволав, цим скористався сатана.

ПРО ЄРИХОНСЬКОГО СЛІПОГО

Чи чули ви в євангельському читанні розповідь, як Господь наш Ісус Христос чудесно зцілив сліпого в Єрихоні? Чи звернули ви увагу на те, як наполегливо бідолаха просив у Господа зцілення? Чоловік кричав і благав, однак апостоли Христові забороняли йому турбувати Господа. Але Ісус покликав сліпого й повернув йому зір.

Чи пам'ятаєте, як наполегливо благала Ісуса Христа язичниця сиропінікійка про зцілення її дочки? Чи пам'ятаєте, з якою наполегливістю шукала жінка, хвора на кровотечу, зцілення від Нього, сподіваючись хоч одним дотиком до Христового одягу отримати зцілення?

Чи не приклади це для нас? Чи не вчить це того, що й ми, коли потребуємо благодаті Божої, повинні наполегливо, відчайдушно волати до Нього, просити, просити, допоки не отримаємо? Повинні наполегливістю своєї молитви бути подібними

до ерихонського сліпця, жінки сиропінікійки та жінки, хворої на кровотечу. Це перше.

Тепер поглибмо наші думки й запитаймо себе: чому Господь наш Ісус Христос зцілив стільки хворих? Усі, хто уважно читає Євангеліє, знають, що чудеса Христові мали на меті полегшення людських страждань. Він зціляв сліпих, кульгавих, очищав прокажених – уздоровляв усіх хворих, які приходили до Нього. Ісус наситив п'ятьма хлібами та двома рибками величезну кількість голодних. Господь наш Ісус Христос у Своїх чудесах являв Свою любов до людей, Свою жалість до тих, хто страждає, до нещасних, завжди намагався полегшити їхній біль. Оце важливо, ось це запам'ятайте.

Однак хтось може запитати: «Хіба лише хворобами та голодом обмежується коло лиха людського? Хіба мало горя, нещастя, страждань і мук залежить від недосконалості

Лукавий знав: людина, яка довго голодує, втрачає силу волі, втрачає здатність чинити опір, тож і вічкучав аждо сорокового дня. І коли Господь Ісус Христос украй зголоднів, тоді сатана приступив до Нього зі своєю диявольською спокусою.

Не говоритиму про всі три спокуси, зупинюся тільки на останній і найсильнішій. «Знов диявол бере Його на височезну гору, і показує Йому всі царства на світі та їхню славу, та й каже до Нього: "Це все Тобі дам, якщо впадеш і мені Ти поклонишся!"» (Мт. 4:8–9).

Чи розумієте ви сутність цієї спокуси, її силу та небезпеку? Сатана пропонував Христу владу, нероздільну, абсолютну, повну над усіма царствами землі, аби Ісус лише вклонився йому. Звичайно, Господь відкинув і цю спокусу. Чому відкинув? Тому що сатана пропонував ту владу, яку має будь-який уряд. А жодна державна влада в жодному

разі не обходиться без примусу, без насильства. Своїми законами примушує вона до покори, за невиконання їх карає тяжко, і без примусу не може діяти жодна, навіть найкраща, найдосконаліша влада. Примус є необхідним атрибутом державної влади.

А Господь хіба міг, хіба хотів діяти з примусу? О ні, ні! Він не хотів, Він відкидав будь-яку владу, пов'язану з примусом. Він шукав іншої влади, хотів панувати над вільними людськими серцями.

Людей створено зі свobodною волею, вони можуть обирати в житті свій шлях, який їм подобається: шлях правди і страждань за правду, шлях милосердя і любові або шлях відкидання будь-якої правди та служіння своїм забаганкам і пристрастям, шлях гріховний.

Бог нікого не змушує вибирати той чи інший шлях, бо Він дав нам свobodну волю. І ось саме тому, що нас створено зі свobodною волею, Христос не хоче примушувати нас, впливати так, як державна влада.

Він, Бог, міг би важкими карами змусити всіх людей коритися Собі, змусити зійти зі шляху зла й неправди, знищити самого диявола. Але Він не хоче нас силувати та примушувати. Він шукає вільного, любовного підпорядкування Собі. Він шукає в людських серцях віру в Нього та любов до Нього. Якщо знаходить у комусь віру та любов, то Своєю Божественною благодаттю рятує таку людину.

Господь і Бог наш Ісус Христос сказав якось дуже важливі слова, які нехай не забуде ніхто з вас: «Бо з серця виходять лихі думки, душоубства, перелюби, розпуста, крадіж, неправдиві засвідчення, богозневаги» (Мт. 15:19). Він оголошує, що джерелом усіх наших дій, добрих і злих, є наше серце, і, знаючи це, хотів очистити серця людей.

Через апостола Павла Господь каже: «Чи не знаєте ви, що ви – Божий храм, і Дух Божий у вас пробуває?» (1 Кор. 3:16). Серце ваше за волею і бажанням Спасителя має бути храмом Духа Святого, має бути

чистим, сповненим любові до Бога, сповненим ненависті до всякого зла. Саме таке очищене серце може виправити й усі суспільні лиха.

І за найкращого політичного та суспільного устрою, за найсправедливіших законів існує велика кількість людей із нечистими, злими серцями. Вони бояться примусу, бояться покарання й не хочуть коритися добрим, справедливим законам, а намагаються обійти їх. І біси навчають їх, як оминати навіть справедливі закони. І доки людські серця не буде виправлено, це неминує повторюватиметься.

Тих, які дивуються, чому Христос не дбав про суспільні лиха, відкинув владу політичну, попроси вдуматися в те, що говорю. Хіба не знаєте, що Господь завжди навчав милосердя, жалю, співчуття, любові? Хіба не знаєте, що на Страшному суді Він судитиме за однією ознакою: робили

Так, звичайно, зцілення, єдине докорінне й радикальне зцілення, бо тільки коли люди сповняться жалості, милосердя до своїх нужденних братів, коли всіх людей об'єднає Божественна любов, тільки тоді буде викорінено лихо суспільної несправедливості, суспільної нерівності. Тільки тоді буде благодатним життя людей, коли в усіх прагненнях своїх усі люди керуватимуться законом любові, законом правди.

Саме зло й неправду хотів викоринити Христос у людських серцях. Своім заклик до любові, милосердя та співчуття до нещасних хотів Він лікувати громадські недуги. Несправедливою є думка декого про те, ніби Христос був байдужим до неправди суспільних відносин. Ніхто, крім Нього, не відчував із такою величезною глибиною неправду, ніхто так палко не хотів викоринити її. Але Ісус знав, що для цього

чи не робили справи милосердя та любові? Це єдина мірка, якою керуватиметься всеправедний Суддя.

І християни апостольських часів саме так сприйняли вчення Христове. Вони були сповнені скорботи про лиха, яких зазнавали їхні брати, сповнені скорботи про суспільну нерівність. І ці перші християни всіма силами дбали, щоб не було нерівності, не було злиднів. Вони продавали свої маєтки, а виторгувані гроші приносили до ніг апостолів для розподілу серед нужденних. Усі вони були як одна душа й одне серце, тому серед них і не було нужденних. Хіба це не зцілення суспільної несправедливості?

є лише один спосіб: виправлення людського серця.

У цьому й завдання життя нашого: у виправленні сердець наших та очищенні їх, щоб не виходила з них жодна неправда. І тільки тоді запаує свята правда у взаєминах між людьми, коли серця всіх стануть джерелами любові, а не злості, себелюбності та заздросців.

У цій великій справі очищення наших сердець нехай допоможе нам Господь.

Амінь!

27 січня 1952 р.

Святитель Лука
(ВОЙНО-ЯСЕНЕЦЬКИЙ)

Леся ДАНИЛЬЧИК

Стою на колінах, вмиваюсь сльозами,
Не можу молитву сказати словами,
Та Ти наперед усе, Господи, знаєш,
І кожну сльозу із очей витираєш.

Мій Боже, молитва моя не за себе,
Не прагну даремно тривожити небо.
Усе, що потрібно, я, Господи, маю,
За інших людей Тебе нині благаю!..

За тих, хто сьогодні в підвалах ночують,
Хто вдень і вночі страшні вибухи чують,
Хто вже призабув запах свіжого хліба,
У кого від дому немає вже й сліду,

За тих матерів і батьків, що ніколи
Не будуть вести своїх діток до школи,
За доньку і сина, що плачуть ночами,
Бо вже не побачать ні тата, ні мами.

Сьогодні, мій Боже, до Тебе молюся
За діда старого, за сиву бабусю,
Що дні доживають в холодній квартирі
(Тікати стареньким від горя несила).

Молюся й за тих, хто, лишивши родину,
Пішов захищати свою Батьківщину,
За тих, хто людей від поранень лікує,
За тих, хто з вогню кожну душу рятує...

Молитву оцю я щодня в серці ношу
І милості, милості, Господи, прошу.
Помилуй, утіш, підкріпи кожне серце,
Спаси й збережи від тенет злої смерті.

Зміцни, звесели, в кого руки охляли...
І тих, що про Тебе ніколи не знали,
Поклич за Собою, дай справжнє прозріння,
Хай кожному явиться Боже спасіння!

Благаю Тебе, щоб серця не стверділи,
Щоб вміли прощати й любити уміли,
Нехай душа кожна впаде на коліна
Й пізнає, що в Тебе є поміч і сила!..

Стою на колінах, тихенько шепочу,
За інших людей Тебе, Господи, прошу,
Нехай в небеса ця молитва полине:
Помилуй, мій Боже, народ України!
Амінь.

ЯКЩО Ж НІ...

житлове приміщення. Вони збиралися приймати там усіх, хто потребував притулку. Але ми вирішили бути вдома, у своєму підвалі. І за кілька годин зрозуміли навіщо... Зателефонувала сусідка Валя й запитала, чи можна їй з дітьми та онуками прийти до нас у підвал. Вони кілька годин просиділи на мішках з картоплею у своєму маленькому погребі: п'ятеро дорослих і двоє однорічних дітей. А в їхньому будинку залишався ще 92-річний дідусь.

Валю ми трохи знали, а її родину – ні. Якось не доводилося спілкуватися, у кожного свої справи, турботи. Знали тільки, що всі вони невіруючі, хоча Валя народилася й виросла у християнській сім'ї.

Ми, як могли, намагалися хоч трохи облаштувати місце для них. Звільнили проходи від дощок, піддонів, ящиків, коробок. Вітя приніс ще кілька матраців. Усі ми думали і сподівалися, що одну ніч треба потерпіти, завтра вибухи припиняться... А потім виявилось, що ще один день... і ще ніч... і день... і ніч... Наша свідомість відмовлялася визнавати цю гірку реальність, у голові просто не вмещалося, що відбувалося навколо. Здавалося, ось-ось це непорозуміння закінчиться, усе стане на свої місця, буде досягнуто домовленості. І житимемо ми, як і раніше, у своєму чудовому будинку, милуватимемося височенними стрункими соснами за вікном, слухатимемо щебетання птахів, спостерігатимемо прихід весни.

Господи, це Ти подарував нам цей дім! Подарував тоді, коли ми так його потребували. Це той час, коли наш старший син Назар (йому було 15 років) уже більше року був знерухомлений, прикутий до ліжка та підключений до апарату штучного дихання. У Назара прогресувала м'язова дистрофія. І ми з чоловіком цілодобово по черзі доглядали його. Ми мешкали тоді у квартирі на п'ятому поверсі у спальному районі Києва та мріяли про приватний будинок, аби мати можливість вивозити

Того ранку я прокинулася від телефонного дзвінка. На іншому кінці слухавки схвильований голос мого тата: «Анюто, війна таки почалася!» За мить ми й самі вже чули глухі звуки вибухів. За кілька кілометрів від нашого будинку гостомільський військовий аеропорт. А наш будинок – у мальовничій, сповненій хвойними ароматами Бучі... Ось так війна увірвалася в наше життя.

Рішення щодо подальших дій визначити було геть непросто. За вікнами нашого будинку одна за одною миготіли автівки – люди масово стрімголов полишали Київ. А ми з чоловіком, молячись Господу й шукаючи Його волі, дедалі більше стверджувалися в тому, що треба залишитися, не час їхати. До того ж і моя сестра Олена з чоловіком Сергієм і трьома дітьми теж вирішили залишитися.

Оскільки протягом дня вибухи не припинялися, а, навпаки, їхня інтенсивність до ночі лише наростала, ми раділи, що в нашому будинку є підвал. Щоправда, зовсім не пристосований для житла, використовувався суто для технічних цілей як майстерня, склад для дров, велосипедів і всякого непотрібного на даний момент начиння. Ще й вхід до нього знадвору. Про всяк випадок Вітя, мій чоловік, відніс туди кілька матраців і ковдр для нас і наших трьох дітей.

Увечері заїхала Олена, щоб забрати своїх дітей, які гостювали в нас, і запропонувала поїхати з ними до підвалу їхньої церкви в Бучі, який облаштовано під

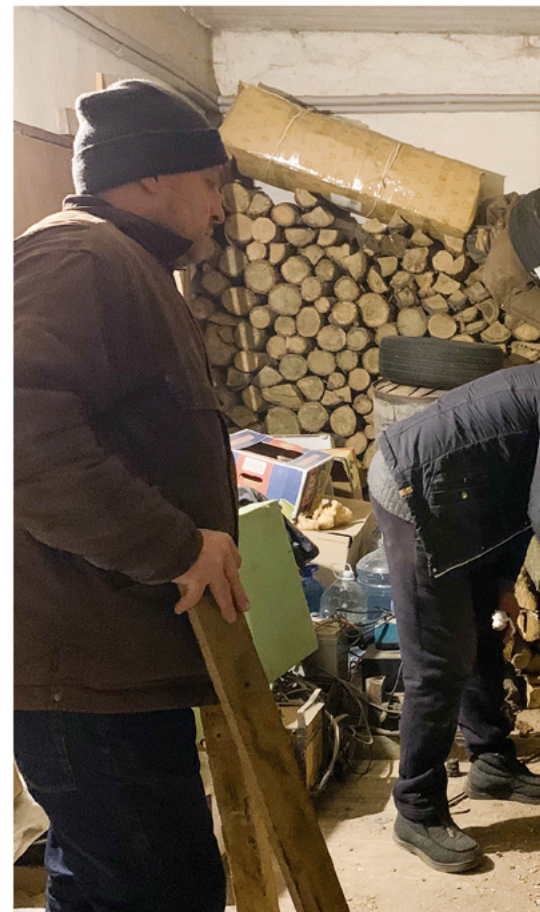
Назара на свіже повітря, щоб він міг милуватися природою, відчувати теплі промені сонця на своєму обличчі. Ми так хотіли, щоб троє наших молодших дітей мали змогу самостійно гуляти на свіжому повітрі на подвір'ї нашого будинку. І всі щиро молилися, щоб Господь дав нам приватний будинок! І Він зробив це диво, розкривши серця людей, які допомогли нам зібрати необхідну суму, а також тих, хто з великою знижкою продав нам цей будинок. Як ми раділи й дякували Йому! Як любили приймати тут гостей, облаштовуватися, створювати затишок.

А тепер ми змушені ховатися у власному підвалі під вибухи снарядів, під залпи «градів», під звуки кулеметних черг на нашій вулиці. Коли колона танків їхала сусідньою вулицею, звук був такий, ніби зовсім поруч гуркотять вантажні потяги, навіть стіни деренчали. Літаки один за одним пролітали над дахом нашого будинку, як у якомусь фільмі про війну. Страшно було, коли з одного боку нашої вулиці стояв «град» і стріляв прямо перед нашим будинком, а йому здалеку відповідав інший. Коли вирували вуличні бої, ми розуміли, що не можна нічим

видавати своєї присутності, треба сидіти тихо й чекати. Та й у решту часу ми намагалися не шуміти (хоча це було дуже складно з двома малюками в некомфортних для них умовах), аби нас не виявили вороги, які вже розпорозилися по всіх околицях.

Поки були електрика та газ, ми в будинку швидко готували їжу на кілька днів або, якщо не сильно бомбили, навіть душ приймали. Стало важче, коли світло й газ відключили. Для освітлення підвалу довелося перейти на ліхтарики та свічки. Добре, що в нас був генератор, а каністру бензину Вітя встиг придбати перед війною. Тому генератор підключали на кілька годин на день. І ховали його в сараї інших сусідів (вони на той час уже виїхали), щоб шум двигуна нас не видав. Ми мали деякі запаси в морозилці, тож підключали її до генератора, щоб хоч якось зберегти температуру та мати можливість користуватися цими продуктами якомога довше.

А потім випав сніг, похолоднішало, у підвалі було вже 12 градусів тепла. Нам треба якось готувати їжу й зігріватися. Діти наших сусідів постійно плакали, бо і вдень і вночі були одягнені в зимові куртки та комбінезони. І тоді Вітя згадав про буржуйку, яку його брат привіз десь за місяць до війни просто так, «а раптом знадобиться». Проте ми точно знаємо, що Господь не має випадковостей, і Він потурбувався про нас заздалегідь! Ця буржуйка в нашому дворі, абсолютно марна для мирного життя річ, стала дорожчим свідченням Божої любові та турботи до нас. З її допомогою (і не без дров, звичайно ж) ми могли підняти температуру в підвалі аж до 17 градусів, і це вже був справжній Ташкент 😊. І пристосувалися готувати на ній їжу. Якись запаси круп і картоплі в нас іще залишалися,

тому не голодували, хоч з метою економії ми й перейшли на дворазове харчування.

Певно, ми ніколи так не молилися, як тоді в підвалі. І всією сім'єю, і кожен подумки. Як прокинешся рано-вранці від вибухів – і серце відразу в п'яти, в животі від страху аж крутити починає. Уява починає малювати страшні картини. Молимося – і поступово мир і спокій приходять, Божа благодать і радість наповнюють серце. У духовному світі ставимо ангелів Господніх із мечами охороняти нас, наш дім, будинки наших сусідів, аби жодна зброя не торкнулася. І спимо спокійно далі... І чуємо, сусіди наші шепечуться: «Як вони можуть усі спати, коли навколо таке-е-е?»

А вечорами ми, за нашою сімейною традицією, читали уривок із Біблії (з тієї самої, вже добре пошарпаної, яку Вальдемар Цорн подарував нам у день весілля, майже 23 роки тому), молилися спочатку по черзі, а потім усі разом молитвою «Отче наш». А вже після цього обов'язково співали разом пісні прославлення.

1 березня справляли мій день народження.

Родичі (зокрема, чоловік моєї сестри), які сиділи в підвалі церкви за 2 км від нас, дивовижним чином роздобувши зефірний букет і декілька тортів, швиденько під обстрілами приїхали до нас, перелізли через паркан і привітали.

«Вкрий мене Своїм крилом» – наша улюблена! Її слова наповнювали серце непохитною впевненістю, давали таку надію, що будь-який страх зникав. Ми буквально відчували непереборну внутрішню потребу співати та прославляти нашого Господа! Серце тріумфувало!

*Вкрий мене Своїм крилом,
Захвай мене в Твоїх руках.*

*Хай бушує шторм і грім гримить,
Полечу з Тобою я в цю мить!
Отче мій, Ти – Цар по всій землі,
Я не боюсь, бо поруч Ти!*

*Знайду спокій в Тобі, Христос,
Вірю я, що Ти всесильний Бог!*

Валя щовечора цілеспрямовано приходила в наш куточок, схилила коліна, молилася вголос разом із нами та співала. Іноді вона запитувала: «Анечко, Вітю, все ж буде добре? Бог збереже нас?» Ми відповідали: «Валюшо, ми молимося й віримо, що збереже! Ніхто не може забрати наше

життя, якщо Господь не дозволить. Жодних випадковостей у нашому житті бути не може. Віримо, що збереже в руці Своїй! "Якщо ж ні", то ми готові зустрітися з Ним, перейти зі смерті в життя, тому що Він урятував нас від пекла й подарував вічне життя в раю. А ти готова?» І ми розповідали, як Господь, хоч і не зберіг Седраха, Мисаха та Авед-Него від печі, але був там із ними й урятував від смерті. Говорили, що Господь не завжди позбавляє від страждань, іноді допускає їх, аби наблизити нас до Себе, очистити, зміцнити. І інші історії теж розповідали, як Бог воював за Свій народ, як випробовував, рятував, благословляв.

Бензин для генератора закінчувався. Ми, наскільки це було можливо, економили його, і розуміли, що найближчим часом потрібно евакуюватися. Але проблема в тому, що мобільного зв'язку практично не було. Додзвонитися кудись майже неможливо. Повідомлення доходили до нас лише за добу. Ми хотіли дочекатися «зеленого коридору», режиму тиші, але нічого не було. Дістатися комусь до нас теж абсолютно нереально. Ми молилися і просили Господа вивести нас, дати чітке розуміння, коли виїжджати.

Аж на чотирнадцятий день війни оголосили «зелений коридор» з Ірпеня, Бучі та Гостомеля. Ми дізналися про це через «десяті» руки. Але обстріл при цьому був сильний і регулярний, тому Вітя вирішив, що ми ще залишаємося. А наступного дня нам додзвонилися Олена із Сергієм і повідомили, що евакуюватимуть 150 людей з підвалу своєї церкви та виїжджатимуть самі. Ми швидко зібрали деякі речі, завантажили в машину. Вітя в буквальному сенсі ледве ходив, спираючись на дві дошки, бо сильно зірвав спину, коли із сусідами тягнув буржуйку до підвалу.

Ми виїхали трьома машинами та попрямували до центру Бучі. Проїхавши метрів п'ятдесят, ми почули кулеметну чергу, зупинилися, озирнулися, але нікого не побачили, тож поїхали далі. Сусіди вже потім розповіли, що бачили, як із якогось двору стріляли в нашу машину, але куля

зачепила дах їхнього автомобіля, бо вони їхали за нами. Проїхавши ще метрів вісімсот, ми з жахом виявили, що забули в підвалі рюкзак із усіма нашими документами. Ох, це було неприємне відкриття, але ми дякували Господу, що вчасно це зрозуміли. Довелося повернутися за рюкзаком і потім продовжити наш шлях. Виїжджали ми з Бучі без офіційного «коридору» та супроводу. Колона приватних автовок. Господь провів нас дивним чином через усі блок-пости, повз розстріляні машини з написом «Діти», повз танки, що стояли прямо у дворах, повз зруйновані та спалені будинки. За великою Своєю милістю Він послав нам спасіння і подовжив життя на землі.

Кожного вечора, коли після молитви лягали спати в підвалі, ми вірили, що настане світанок, Господь оновить Свою милість і пробудить нас від сну. «Якщо ж ні», ми готові зустрітися з Ним у Його Небесному Царстві та безперестанку славити Його за всі шляхи, якими Він вів нас, за випробування, в яких завжди був поруч, за перемоги, здобуті Його силою!

P.S. Сьогодні рівно місяць, як Господь вивів нас із окупованої Бучі. Ті жахіття, про які світ дізнався після її визволення, просто не вкладаються в голову... Господи, у Тебе помста за замордованих і вбитих людей! Утіш серця їхніх близьких!

Славимо Тебе за велику милість, яку Ти виявив до нас.

Анна НАЗАРЕНКО

Їхніми іменами названо зорі

Найсвітліші у світі зорі знову надзвичайно яскравими бачу. Мільйони святих, наче ангели. Чистих, кришталевих чистих. Немає їхніх облич на великих екранах. Немає на трибунах честі. Про них не знімають фільми. Не шанують на високих сценах. Не пишуть у мережах і книжках. Але їх упізнають на вулицях! На порожніх дорогах! На руїнах лікарень і храмів! Розіп'ялися хрестом Христовим.

Їхніми іменами названо зорі! Найсвітліші у світі зорі! Вони усміхаються в недугах. В образах, нуждах, гоніннях. У в'язницях, у праці, у вигнаннях. Свої пісні співають уночі та плачуть сльозами світлими. Невідомі світові святі. Тихі, скромні трудівники. Маловідомі герої віри. Про себе зовсім забули. А за інших вирішили постраждати. Живуть у незручностях, нестатках. Повзуть долинами, огорожами. Утомлюються, але не нарікають, і моляться. Дні не рахують, лише ночі. Від ударів ворогів не стогнуть. Їх вважають померлими. А вони всі сяють, наче зорі!

Їхніми іменами названо зорі! Найсвітліші у світі зорі! Вони усміхаються в недугах. Їхня мрія – здійснити течію. До крові, до хреста, до плахи. Знову надзвичайно яскравими бачу. Мільйони святих, наче ангели. Невтомно несуть хрести. Здійснюють у тіні пости. І свої, і чужі – усілякі. Смиренні, тихі, ясні. Таємні служителі храму. У далеких глибинках, у селах. У містах зі зруйнованими будинками. У лікарнях, у в'язницях, у хоспісах. На руїнах лікарень і храмів. Усім серцем, розумом і тілом. Несуть вони віддано тягар. Хворих усіх жаліють, поранених. Увесь світ недостойний лагідних. Агнців Христа Спасителя. Братів Його, сестер.

Серед них – літні чоловіки та жінки. Чоловіки – чесні, сильні. Жінки ніжні, милі. І діти, дівчата, юнаки. Просто й тихо трудяться. Заради Христа й Церкви. Немає їхніх облич на великих екранах. Немає на трибунах честі. Про них не знімають фільми. Не шанують на високих сценах. Не пишуть у мережах і книжках. Але їх упізнають на вулицях. На порожніх дорогах. У далеких глибинках, селах. У містах, де будинки зруйновані. У них усі святі

історії. У Бога, у серцях поранених. У лікарнях, у в'язницях, у хоспісах. На руїнах лікарень і храмів. Мільйони святих, наче ангели. Божі пісні співають уночі. І плачуть сльозами світлими.

Їхніми іменами названо зорі! Найсвітліші у світі зорі!

МЕНІ МАМА В ДИТИНСТВІ КАЗАЛА

Вона тихо співала, шепотіла в серці: «Ти, синку, Христа тримайся. А ворогів не бійся, борися. Навіть якщо один у дорозі. Навіть якщо немає сил іти. Оточили вороги. І нічого не видно довкола. Не тремти ти, синку, не біжи. Помолися, усміхнися, прорвися. До хреста Христом тримайся. Я вигодувала тебе для Храму... – казала мені в дитинстві мама. Тихо співала, шепотіла в серці: – Ти, синку, Христа тримайся... Не мирський ти малюк, інший. Генотип маєш святий. До Христа ти звик, прищеплений. Дух "промовлений", "проспіваний" молитвами. Не загинеш, заспіваєш перед битвами. Голіят упаде, помре! Підбадьориться народ, оживе! Знов замолиться, заспіває! Знову в бій за святих піде! Помолися, всміхнися, прорвися. До хреста Христом тримайся! Ну, іди... іди... рідний... Я вигодувала тебе для Храму...» – казала мені в дитинстві мама. Немов співала-шепотіла в серці: «Ти, синку, Христа тримайся. І молися, не лякайся, борися. Пронесила тебе під серцем. Прогодувала священним Хлібом. Напоїла живою Водою. Божий Дух на тобі, синку! Ти виконаєш завдання вчасно. Ти тільки пам'ятай: Христа тримайся... Ну, іди ж... іди... рідний... Я вигодувала тебе для Храму...» – казала мені в дитинстві мама. Тихо співала-шепотіла в серці: «Ти, синку, Христа тримайся...»

МЕНІ БАТЬКО КОЛИСЬ КАЗАВ

На високій морській скелі... «Не ділок я, синку, не спец. Погодився пасти овець. Бачу юрби хворих сердець. У лазаретах, у в'язниці, на війні. За овець я тепер боєць. На війні, при чумі, у п'їтмі. Від Христа я, простий

гоніць...» Тож сказав мені батько тоді. Ми стояли одні, удвох. А виявилось, що ні – утрюх! «Подивися, бачиш там, далеко? На святому, неземному пагорбі? Умирає розіп'ятий Агнець! Погодився пасти овець. У вже майже мертвій країні. Від Нього я, простий гоніць...» – так сказав тоді батько. Не ділок, не співак, не спец. Погодився пасти овець: «Якщо ти потрапиш у біду, до хреста за тебе дійду! І помру, як розіп'яте ягня...» Ішов тоді мені сьомий рік... Наближався великий строк...

Казав мені батько колись на високій морській скелі. «Не ділок ти, синку, не спец. Погоджуйся пасти овець. Бачиш юрби хворих сердець? У лазаретах, в'язниці, скрізь! За овець тепер ти боєць! На війні, при чумі, у п'їтмі! Подивися, бачиш там, далеко? На святому неземному пагорбі? Умирає розіп'ятий Агнець! За тебе, за мене, за всіх! Погоджуйся пасти овець. Від Христа ти, простий гоніць... Обіцяй при батьковій та мамі! Що виконаєш завдання вчасно...» Ішов тоді мені сьомий рік...

Наближався великий строк.

ТИ ПОДАРУВАВ МЕНІ ЩЕ ОДИН ДЕНЬ

Ти знову подарував мені день, Господи. І я знову Тобою живу й дихаю, як раніше. І я знову хочу бути ногами Твоїми. І я знову хочу стати Твоїми руками. Твоїми очима, вухами, вустами. Твоїми речами, грошима, серцем. Щоб урятувати ще... хоча б одного. Хоча б одного! Особливо за часів воєнних, неспокійних.

Новий день, увесь цей день, Господи. Веди мене Твоїми стопами та стежками. Туди, куди ніхто вже давно не ходить. До тих, кого вже давно ніхто не пам'ятає. Хто вщент знеміг під тяжкою ношею. Хто вже майже помер під вагою хреста. Допоможи мені дійти до них Твоїми ногами, Господи. Допоможи мені підняти їх і обійняти Твоїми руками. Я хочу зустрітися з ними очима Твоїми. Я хочу заговорити з ними устами Твоїми.

Ти ж знаєш, що без Тебе я наче смертна тінь. Ти ж знаєш, що без Тебе

я не намацаю дна серед безодні плачу, а в темряві не побачу світла. Смирнення – з Тобою єднання. З Тобою я пройду навіть крізь пекло, Господи. І навіть не озирнуся. Тому я віддаю Тобі все своє серце. Я вивертаю та розорюю перед Тобою всю свою душу.

Ти знаєш, що я лише Твоя посудина, Господи. Я лише мертва глина у Твоїх руках. А Ти взяв і знову подарував мені новий день. А Ти взяв і торкнувся мене знову. І відновив мою розбиту посудину. Дякую Тобі за життя, Господи. Спасибі. І не має значення, скільки мені зараз років. І навіть не має значення, скільки ще мені залишилося.

З Тобою щодня я народжуюся знову. Щоб урятувати ще... хоча б одного. Хоча б одного! І тому веди мене Твоїми стопами та стежками, Господи. Особливо туди, куди ніхто вже давно не ходить. Особливо до тих, про кого вже давно ніхто не пам'ятає. З Тобою я пройду навіть крізь пекло, Господи.

І навіть не озирнуся.

Я ВЖЕ НЕ ЗМОЖУ НАЗАД

Не кличте мене назад. Я вже не можу назад. Голіяти з хамським язиком навколо. Оголосили святим війну. Викликають на бій. Уперед! Царство хама гряде, кадить. І закон лиходіїв панує.

Не кличте мене назад... Я вже не зможу назад... На війні я. Туман, привал. Відпочину, знову в бій, прорвуся! Відступати? Не можу зрадити! У мене ж за спиною брат! Старі там, немовлята, жінки! А за братом – дітей чимало! Натовпи малих сердець волають: «Подивися на руїни храму! Пробуди від сну – сурми! Найслабших, хворих – неси! Малюків усіх порятуй, проведи! Від бичів катів – захисти! Від зла, від усіх мечів! Доведи до рідного краю!» Натовпи малих сердець кричать.

Не кличте мене назад... Я не зможу назад... Не зможу повернутися. Не дозволю забути малих тих! За наказом іду. Уперед. За дітей, за народ,

за храм! Серце плаче, горить огнем! Забутий золотий пил. Відлунала метушня фанфар.

Не кличте мене назад... Я вже не зможу назад... Знову бачу руїни храму. А довкола мільйони сліз! І не видно кінця та краю! Доберуся я до світлого раю! У мене ж за спиною брат! Старі там, немовлята, жінки! А за братом – дітей чимало! Не кричіть услід, не журіться. Не шкодуйте ніде ніяк. Ваша сіль утратила силу! Ваше джерело засохло, пропало! Без води водоймища храму! Знову бачу посмішку хама... А біля храму потоки сліз! Не страшуся голіятів, гроз! Натовпи малих сердець волають! Не до мрій мені зараз через сльози! Не до солодких величних проз!

Не кличте мене назад... Я вже не зможу... До кінця за Христа в бою! Відкопаю води колодязі. Доведу, напою дітей! А втомлюся – помру у строю...

Не кличте мене... Я не повернуся.

Іван ЛЕЩУК

Із циклу «Записки смутного часу»

ПРОДАЄТЬСЯ

У Лондоні на Різдво відомий місіонер того часу Роланд Хілл (1744–1833) готував проповідь. По всьому місту було розклеєно афіші. Богослужіння мало відбуватися у Великому драматичному театрі.

Того дня повз театр проїжджала знаменита акторка місис Темпл, зірка всієї Англії. Вона прочитала афішу й подумала: «Зайду-но подивитися».

І ось вона в театрі. Зал був на 10 000 осіб. Народу прийшло дуже багато. Навіть проходи було вцентр заповнено. Та коли люди побачили акторку, улюбленицю публіки, почали поступово розсуватись, і вона крок за кроком підійшла зовсім близько до кафедри. Там місис Темпл чемно поступилися місцем, і вона сіла.

Проповідник, побачивши жінку, подумав: «Ось, можливо, єдиний випадок, щоб засвідчити цій особі про розп'ятого Христа».

Він подумки помолився і, звернувшись до зали, несподівано промовив:

– Продається життя місис Темпл! Хто хоче придбати його?

Акторка завмерла від здивування, не знаючи, як реагувати. А проповідник продовжував ніби від імені покупця:

– Я!

– А хто ти? – сказав проповідник, імітуючи продавця.

– Я – успіх!

– А що ти даси за життя місис Темпл?

– Я дам їй славу! Пошану! Захоплення! Визнання публіки! Її обожнюватимуть!..

– Гарна ціна, – сказав проповідник. – А після смерті що ти даси їй?

– Після смерті я нічого не можу дати. Вона просто помре – й усе.

– Ні, успіху, ми не продамо її тобі! Хто ще хоче придбати життя місис Темпл?

– Я!

– А хто ти?

– Я – багатство!

– Що ти даси за неї?

– Я дам їй усе, що вона забажає! Осиплю золотом! Я зроблю її багатшою за царя Соломона!

– Твоя пропозиція ще привабливіша... А що ти даси їй після смерті?

– Після смерті – нічого, вона помре...

– Ні, ми тобі теж не продамо життя місис Темпл! Хто ще хоче купити її життя?

– Я!

– Хто ти?

– Я диявол!..

– Що ти даси за неї?

– Я дам їй увесь світ.

– Ого, як дорого ти її цінуєш! А де вона буде після смерті?

– Після смерті вона загине разом зі мною в озері вогняному.

– Ні, дияволе, ми не продамо її тобі! Хто ще хоче купити життя місис Темпл?

– Я!

– Хто Ти?

– Я – Христос!

– Що Ти даси за її життя?

– За її життя Я залишу славу Небес, зйду на грішну землю, матиму вигляд раба. Я постраждаю за неї багато, а потім віддам на хресті Своє життя, щоб вона могла жити без гріха. Я не обіцяю їй на землі шляху, вистеленого трояндами, але спокій і мир душі в Мені вона матиме.

– А після смерті що Ти даси їй?

– Після смерті Я воскресу її та всіх, хто любить Мене! Я дам їй вічне життя! Вона завжди буде зі Мною. «Чого око не бачило й вухо не чуло, і що на серце людини не впало», те Я приготував їй у вічності. Вона отримає безмежну вічну радість!

Проповідник звернувся до акторки й запитав:

– Чи не бажаєте ви «продати» своє життя Ісусу Христу?

Акторка підскочила зі свого місця і, схиливши коліна, зі сльозами розчулення та розкаяння на вернула до Спасителя. За нею на вернулося до Господа ще кілька десятків людей, віддавши Христу свої серця та життя.

ВСЯ ЖИТТЯ

У зимку воєнного 2018 року мені на мобільний зателефонувала Людмила Набокова, моя сестра по євангельській вірі та родичка по батькові, й повідомила сумну звістку: Алік Набоков, її рідний брат, мій – двоюрідний, помирає в реанімаційному відділенні однієї з лікарень міста Донецька.

Ми з Людою швидко зустрілися й поїхали до клініки порожнім і засніженим містом. Дорогою ясно думалося про брата – гарна людина Алік Набоков. Він років на десять старший за нас, хлопців Минаєвих, добрий, статний, красивий чоловік. Згадався пісня Володимира Висоцького про подяку батькам за зріст та обличчя...

Зростав Алік без батька. У сімдесяті роки минулого століття він служив у Східній Німеччині у групі радянських військ. Повернувся додому бравим солдатиком – військова форма на ньому пречудово сиділа. А на грудях

сяяв золотом гвардійський значок, який ми із захопленням вважали за орден.

Жили Набокови заможнo, у великій обкомівській квартирі в центрі міста. Його мама, а наша тітонька Діна Борисівна, була жінкою видною, партійною, освіченою, працювала в закритому міському НДІ (науково-дослідному інституті). Тітка Діна була доброю до нас, племінників, любила й підгодувала. А її син Алік залюбки займався нами, підлітками.

На жаль, до Бога Алік був байдужим, Біблію не читав, церкву не відвідував. Хоча серед рідні він мав щирих християн: дідуся та дядька, пасторів євангельських громад. Однак безбожником він не був, на це розуму вистачало. Сімейне життя в Аліка не склалося, шлюб розпався,

Реш

й усе своє життя наш брат у вугільних шахтах Донецька пропрацював. Отримав багато виробничих травм, трудових нагород і вийшов на пенсію весь переламаний.

А тепер тихо вмирав у холодній лікарні фронтового Донецька.

* * *

Заходжу я обережно до лікарняних палат клініки та стикаюся з лікарем – зрілим інтелігентним чоловіком, завідувачем реанімації. Він прищільно стрільнув на мене поглядом крізь окуляри та суворо запитав:

– Чоловіче, а що ви тут, власне, робите?

Відповів я йому щиро і смиренно, мовляв, священник, прийшов помолитися, сповідати свого родича.

– Він помирає у вашому відділенні.

Далі діалог став м'якшим:

– А чому ви без спецодягу?

Лікар, певне, мав на увазі православне священницьке вбрання. Пояснюю йому, що ми – євангельські християни, і ризи пастору зовсім не обов'язкові.

– Це ви на кшталт пастора Шлага із «Сімнадцяти миттєвостей весни»?

– Ну, щось таке, – відказую.

Обличчя лікаря просвітліло, він наказав медсестрам видати мені білий халат. Це мене зворушило й надихнуло.

німація

Нарешті входжу до реанімаційної палати – увесь у білому, «як ангел», і що я бачу? А бачу я світлу залу з великими вікнами, і в ній симетрично встановлено чотири масивні бетонні постаменти, неначе столи, на одному з яких лежить мій брат Алік. Його не впізнати: тлінне тіло, худе й голе, вкрите саваном білого простирадла. Голова Аліка болісно закинута, щоки запали, губи сині, а блакитні очі затягнув туман. Стан – мерехтіння свідомості, згасання, напівжиття, напівсмерть, напівсвідомість. Алік уривчасто й важко дихав.

Я був неабияк здивований цими дивними лежакками. Потім зрозумів, що паталогоанатомічну лабораторію через війну в регіоні на реанімаційне відділення переобладнали.

Допитливим поглядом пробігши по палаті, раптом бачу іншого чоловіка, літнього й одутлого, який лежав навпроти Аліка. Чоловік хрипко й уривчасто дихав, перебуваючи в маренні та забутті.

Сів я поруч з Аліком на стілець, який дбайливо підставив медперсонал. Брат мене впізнав – в очах спалахнула іскорка. А я відчув крижаний подих близької смерті.

Нахилившись, тихенько у вухо я розповів Аліку Євангеліє Христове. Про Божу любов до нас, людей,

про дивне Різдво Ісуса, про Його люту смерть за нас грішних. Про Його чудесне воскресіння, про прощення гріхів і двері раю, які Бог відчиняє віруючим у Сина Його, що сповідують віру у Спасителя й визнають свої чималі гріхи.

Помолилися ми з ним покайною молитвою. Я говорив, а він повторював молитву трепетним рухом вуст, похитуючи головою й шепочучи дорогоцінні слова: «Господи, вірую... Господи, прости...»

Бачу – в очах Аліка зависли родинки сліз... І тут сталося дивовижне! Чоловік, який лежав вдалині на такому ж бетонному смертному ложі, почав також повторювати за мною та Аліком покайну молитву. Мене наче струмом вразило від несподіваної радості.

І я кричу цьому чоловікові на всю палату: «Тримайтеся, чоловіче, я йду до вас, помолимося разом Ісусу. Ось тільки закінчу з братом Аліком...»

Моє серце просто тріумфувало, я говорив Небу: «Господи, який Ти милосердний і співчутливий, Ти не хочеш смерті грішника. Ти до останнього удару пульсу борешся за порятунок наших душ: стукаєш у серця навіть тих, хто вже ніякий, у комі, у маренні, непритомний... Ти такий добрий до нас! Це Ти, Твій Дух Святий спонукає та допомагає грішникам молитися покайною молитвою. О, благодать...»

Тож мене всього пронизало до сліз. Мені багато не треба, чоловік я емоційний. А війна ще чутливості додала. * * *

Поховали ми Аліка Набокова як спасеного чоловіка.

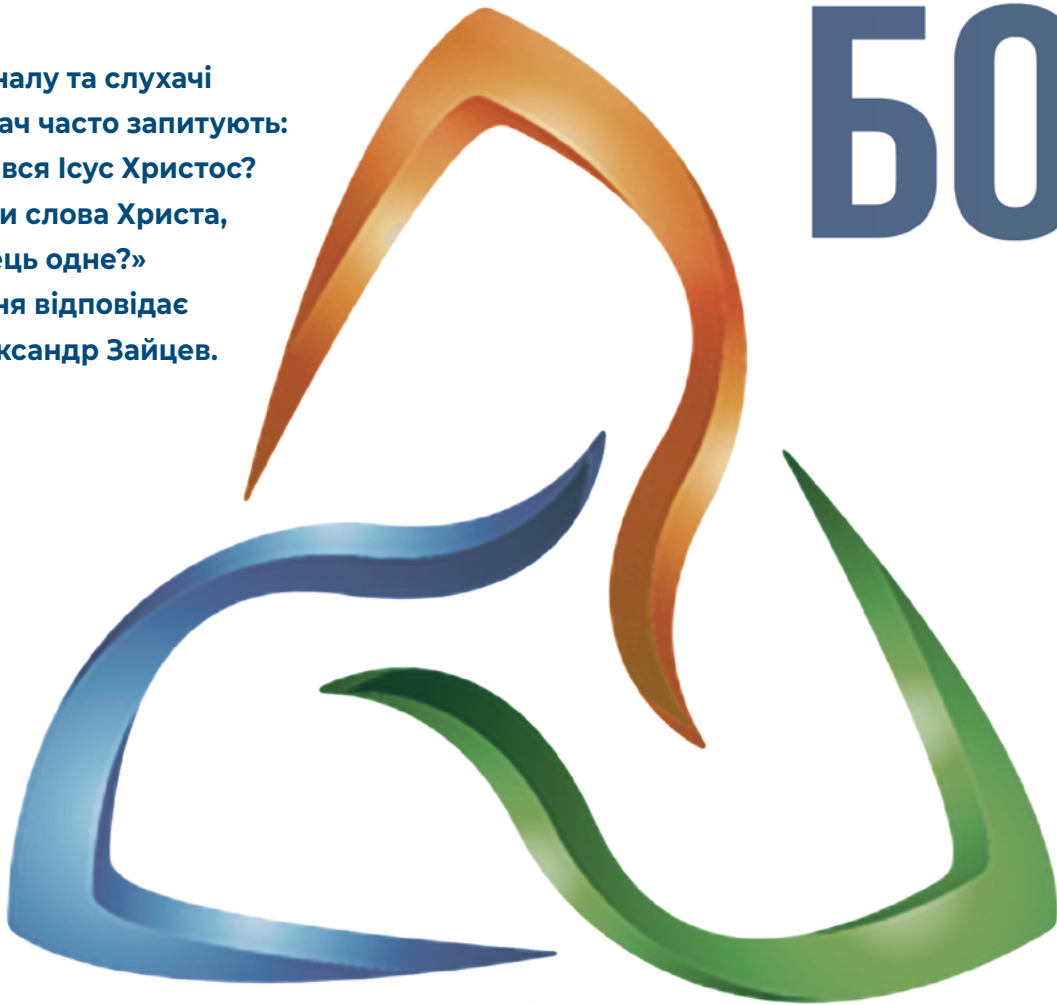
І мені легко вірити, що я зустрінусь із братом моїм Аліком у Царстві Небесному. І знаю, що впізнаю і його сусіда з реанімаційної палати. Адже вірю: «Кожен, хто покличе Господнє Ім'я, буде спасений».

Так Сам Бог сказав у Своїм Писанні.

Павло МИНАЄВ

Читачі журналу та слухачі радіопередач часто запитують: «Кому молився Ісус Христос? Як зрозуміти слова Христа, що Він і Отець одне?» На запитання відповідає пастор Олександр Зайцев.

БОГ

Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, Отець милосердя й Бог потіхи всілякої.

2 Кор. 1:3

Скільки-бо Божих обітниць, то в Ньому «Так», і в Ньому «Амінь», – Богові на славу через нас.

2 Кор. 1:20

Чи є Ісус Христос Богом? Чи має Він усі атрибути Божественної природи, як і Бог Отець? Іншими словами, Він вічний, всюдисущий і всезнаючий? Безперечно! Чи гідний Ісус Христос нашого поклоніння як Бог? Звичайно! Біблія каже: «Щоб перед Ісусовим Ім'ям вклонялося кожне коліно небесних, і земних, і підземних» (Флп. 2:10).

То як тоді нам зрозуміти наведений вище вираз: «Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа»? Як може Ісус Христос мати Бога, якщо Він Сам Бог? Чи має Він ту

саму сутність, що і Бог Отець? Що означають Його слова: «Я й Отець одне» (Ів. 10:30)? Багато разів на сторінках Біблії Ісуса Христа названо Сином Божим. Чи означає це, що Бог Син в ієрархії посідає місце нижче за Бога Отця, якщо Вони – одне?

Ісус Христос – вічний Бог. Так само як Бог Отець і Бог Святий Дух. Іншими словами, Божественність Ісуса Христа ніколи не мала початку. А що ж із Його синівством? Чи мало воно початок? Цар Давид під натхненням Святого Духа написав: «Промовив

Господь до Мене: Ти Мій Син. Я сьогодні Тебе породив» (Пс. 2:7). Також у Посланні до євреїв написано: «Тоді Я сказав: "Ось іду, – в звої книжки про Мене написано, щоб волю чинити Твою, Боже"! Він вище сказав, що "жертви й приносу, та цілопалення й жертви покутної, – які за Законом приносяться, – Ти не жадав і Собі не вподобав". Потому сказав: "Ось іду, щоб волю Твою чинити, Боже"» (Євр. 10:7–9).

Коли ж стався той момент, що Бог породив Сина й Син підкорився Батькові? Апостол Іван написав: «Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово. Воно в Бога було споконвіку. Усе через Нього повстало, і ніщо, що повстало, не повстало без Нього» (Ів. 1:1–3). Тобто Ісус був завжди. У Посланні до євреїв читаємо: «Багато разів і багатьма способами в давнину промовляв

І БАТЬКО

був Бог до отців через пророків, а в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина, що Його настановив за Наслідника всього, що Ним і віки Він створив» (Євр. 1:1–2). Тому з цього випливає, що Ісус Христос був і є безпосереднім Виконавцем волі Божественної Трійці, як про це написано і в книзі Об'явлення: «Оце каже Амін, Свідок вірний і правдивий, початок Божого творива» (Об. 3:14). Грецьке слово *ἀρχή* – «початок» – можна перекласти і як «начальство, панування», тому Ісуса Христа потрібно з усією на те підставою називати Начальником і Керівником Божого творіння.

Мудрий цар Соломон написав: «Господь мене мав на початку Своєї дороги, перше чинив Своїх, спервовіку, – відвіку була я встановлена, від початку, від правіку землі. Народжена я, як безодень іще не було, коли не було ще джерел, водою обтяжених. Народжена я, поки гори поставлені ще не були, давніше за пагірки, коли ще землі не вчинив Він, ні піль, ні початкового пороху всесвіту» (Пр. 8:22–26). На мою думку, Ісус Христос відкрився царю Соломону під час написання Книги приповістей у подібні Божественної мудрості. Він, Ісус Христос, був і є безпосереднім Виконавцем і Начальником не лише всього творчого процесу, а й усієї земної історії від Адама до нашого часу. Уявляю, що Ісус Христос був також ініціатором діалогів із Каїном, Ноєм, Авраамом, розмовляв із Мойсеєм у пустелі та був Керівником виходу ізраїльського народу з Єгипту, а також у період їхньої подорожі пустелею до Ханаану. Після цього

ми зустрічаємося з Ісусом Христом як з Очільником воїнства Господнього за днів Ісуса Навина та підкорення Краю Обіцяного, а також з Яхве-Збавником від ворогів – за часів суддів Ізраїлю. Надалі Ісус Христос благословляв слухняних Йому царів Ізраїлю і карав непокірних, попереджаючи їх через Своїх пророків, а з ними і грішний народ. Він надихав їх створювати псалми та пісні, а також проголошувати пророцтва та писати пророчі книги.

У книзі Об'явлення написано: «Я співслуга твій та братів твоїх, хто має засвідчення Ісусове, – Богові вклонися! Бо засвідчення Ісусове, – то дух пророцтва» (Об. 19:10). Апостол Петро написав: «Про це спасіння розвідували та допитувалися пророки, що звіщали про благодать, призначену вам. Вони досліджували, на котрий чи на який час Дух Христів, що в них був, коли Він сповіщав про Христові страждання та славу, що прийдуть по них» (1 Пет. 1:10–11).

Тоді настав час для втілення Божественного Слова – Логоса: «І Слово сталося тілом, і перебувало між нами, повне благодаті та правди, і ми бачили славу Його, славу як Однородженого від Отця» (Ів. 1:14). Ісус Христос приніс істину на землю і Сам став нею: «Промовляє до нього Ісус: "Я – дорога, і правда, і життя. До Отця не приходять ніхто, якщо не через Мене"» (Ів. 14:6) і також: «Закон-бо через Мойсея був даний, а благодать та правда з'явилися через Ісуса Христа» (Ів. 1:17).

Син Божий проклав недоступний людям через їхню грішну

природу шлях до Бога, від землі до небес. Кожен, хто не тільки називає Ісуса Христа своїм Господом, а й шанує Його як свого Господа, підкоряючись Йому в усьому, завершує своє життя разом із Ним.

Господь ставить одну неодмінну умову не тільки для успішного проходження християнського шляху, а й для виконання Божих обіцянок у нашому житті – бути у Христі: «Скільки-бо Божих обітниць, то в Ньому "Так", і в Ньому "Амін"». У всьому Ісус Христос упокорився Своєму Батькові, маючи з Ним постійний молитовний зв'язок, який потребуємо і ми.

Коли ми у Христі, ніхто й ніщо не зможе завдати нам шкоди, усе Він приведе до нашого добра: «І знаємо, що тим, хто любить Бога, хто покликаний Його постановою, усе допомагає на добре» (Рим. 8:28). І, живучи тут, на землі, ми вже посаджені в Ісусі Христі на небесах: «І разом із Ним воскресив, і разом із Ним посадив на небесних місцях у Христі Ісусі» (Еф. 2:6).

Любий читачу, чи не хочеш ти вже зараз користуватися всіма Божими обіцянками, не боячись Божого гніву, отримати Його милість? «Свого гніву не держить назавжди, бо кохається в милості» (Мих. 7:18). Чи хочеш ти бути впевненим у своєму місці на небесах? Попроси Ісуса Христа прийняти тебе. Навіть якщо ти давно вважаєш себе християнином, але не маєш спокою в душі, відкрий Господу своє серце у щирій молитві, і Він прийме тебе, як сказав: «Того, хто приходив до Мене, Я не вижену геть» (Ів. 6:37). Бог за Своєю милістю втішить тебе, бо Він – «Отець милосердя й Бог потіхи всілякої» (2 Кор. 1:3).

Хай благословить нас у цьому Господь, а Йому нехай буде слава!

Олександр ЗАЙЦЕВ

НЕ ШКОДУЮЧИ ЧАСУ Й

ПРОПОНУЄМО ДО УВАГИ НАШИХ ЧИТАЧІВ РОЗМОВУ
З НЕЙМОВІРНО ЦІКАВОЮ ЛЮДИНОЮ.

МИКОЛА АБКАЇРОВ – ПРОГРАМІСТ, ВІНАХІДНИК, ХРИСТІЯНИН.

Миколо, як би ви самі представилися читачам журналу «Віра і життя» у кількох реченнях?

Прощений і прийнятий Господом. Чоловік і батько чотирьох дітей. Фахівець із цифрової обробки сигналів. А ще співзасновник онлайн-недільної школи для дітей «Во! Школа» (SunScool). Маю служіння у трьох різних радах у США: у помісній церкві, християнській школі та місії «Вікліф».

Скажіть кілька слів про ваших батьків та сім'ю.

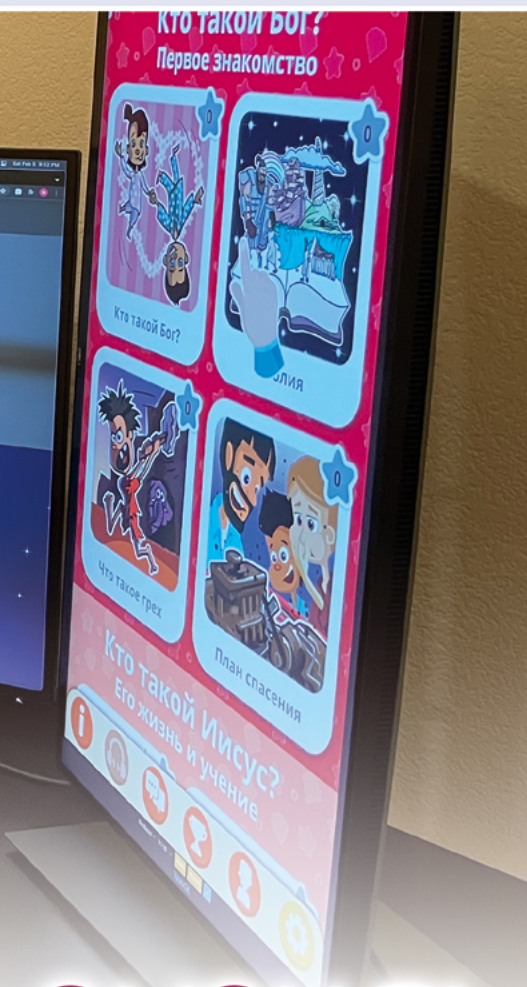
Я виріс у Мурманську, де мій батько працював мотористом на кораблі, а мама у школі викладала хімію та біологію. Ще в п'ятирічному віці я ставив батькам запитання про Бога і про те, що буде після смерті, але наша сім'я була звичайною радянською, тож батьки нічого конкретного мені про Бога не могли сказати.

Як ви стали християнином?

З дитинства я мав звичку перед сном згадувати минулий день. Років до десяти я жив у мирі зі своїм сумлінням, і якщо наприкінці дня мені за щось було соромно, намагався це якось виправити. Але в підлітковому віці я усвідомив, що всередині вже не роблю правильно або щиро, хоча зовні й намагався бути хорошим.

Останні роки я навчався у школі з поглибленим вивченням мов. До нас тоді (1990 рік) тільки-но почали приїжджати групи іноземців.

Дехто з них був віруючим (переважно з Норвегії), і вони іноді намагалися ненав'язливо нам свідчити. Одна дівчина з Норвегії почала писати мені, а наприкінці кожного листа додавала: «Пам'ятай, що Бог є любов». Іноді вона наводила посилення з Біблії, і я відчував себе

ЗУСИЛЬ

зобов'язаним прочитати їх, хоч майже нічого не розумів.

Після школи я переїхав на навчання в інститут міста Зеленоград. Улітку 1994 року, коли я був на четвертому курсі, поїхав у гості до своєї знайомої в Норвегію. Мене глибоко вразив мир, який панував у її сім'ї. Повернувшись, я мріяв зберегти це відчуття, але вмить його втратив, коли дізнався, що під час тієї подорожі в мене з кімнати гуртожитку вкрали комп'ютер. Я почав використовувати комп'ютер друга, однак, під'єднавши до нього свій жорсткий диск, примудрився його поламати. Довелося продовжувати роботу на іншому комп'ютері. Коли у грудні 1994 року я закінчив проєкт, мій роботодавець через кризу не зміг зі мною розрахуватися. Ця низка подій

сильно приголомшила мене. Мені було дуже важко емоційно, і я почав замислюватися: може, Бог, якщо Він є, за щось мене карає чи намагається щось сказати?

Я хотів повернутися на новорічні свята до батьків, вткнутися татові в груди і сказати, що в мене нічого не вийшло. За кілька тижнів у моїй голові склалася відповідь, чому все це відбувалося: я не покладався на Бога, а надіявся на себе та інших людей, на речі – комп'ютери, знання. І хоча я не знав Бога на той момент і віри як такої не було, та я вирішив поставити експеримент: спробувати покладатися на Бога, Якого не знав. Я почав згадувати різні проблеми, що хвилювали мене, і говорити: Бог улаштує. І хоча зовні відразу нічого не змінилося, на мій подив, усередині серця з'явився той мир, який я так намагався колись віднайти.

Відтоді я вже усвідомлено почав шукати Бога, читати Євангеліє, щоб дізнатися про Того, Хто дає цей мир. Але багато чого мені було не дуже зрозуміло, і я вирішив піти в неділю до церкви. «Але як я піду до церкви, якщо нікого там не знаю?» – думав я. І знову промайнуло в голові: «Бог улаштує».

У суботу один знайомий попросив мене бути перекладачем у розмові з його американськими друзями. Я погодився, і він сказав: «Тоді в неділю треба поїхати до церкви, вони будуть там». – «Я саме туди і збирався!» – вигукнув я. Але в неділю ми поїхали в іншому напрямку. «Бог улаштує», – подумав я. У результаті ми зайшли в якийсь будиночок на околиці Зеленограда й потрапили на богослужіння. Було незвичайно: усі люди співали гімни за пісенниками. Я із задоволенням теж почав підспівувати, не соромлячись своїх знайомих. Потім була проповідь зрозумілою мовою. Після зібрання я відчував, що моє обличчя світиться якимось внутрішнім світлом, і весь тиждень я ходив приголомшений тим, як Бог відповів на мої пошуки.

Через тиждень, намагаючись молитися перед сном у ліжку в гуртожитку, поки сусіди переглядали фільм,

я досить чітко усвідомив, що для мене та всієї моєї сім'ї немає жодної надії після смерті, якщо Христос не увійде до мого серця. Я був упевнений, що Він не захоче нас рятувати, бо все наше життя ми нічого не робили для Нього, а наші гріхи віддаляють нас від Бога. Мені стало так гірко й сумно від цього, що я заплакав і заснув.

Наступного ранку в мене з'явилася сила робити все правильно. Коли я читав Євангеліє і не розумів, усередині Святий Дух (наскільки тепер розумію) підказував: «Ти просто вір у те, що читаєш». Так і вирішив: припустімо, усе, що я читаю, було насправді. І раптом життя Ісуса постало переді мною неначе в 3D-форматі, і я почав помічати, наскільки Він був щирим і справжнім.

Пізніше я усвідомив, що тієї ночі фактично покаявся перед Господом і Він оселився в мені Святим Духом, і дав силу жити за Його волею. І вперше за багато років мені не було соромно за прожитий день.

«Християнин» і «бізнесмен» – поняття не взаємовиключні?

Я не сказав би, що я бізнесмен. Швидше, інженер-спеціаліст, якому доводилося брати участь у проєктах і працювати у сфері бізнесу.

З дитинства мені було дуже цікаво щось конструювати, паяти. Згодом, коли з'явилися перші комп'ютери, – програмувати. Та під час підготовки до хрещення і вивчення того, як ми можемо служити нашими дарами, мене осяяло, що я можу своїм хистом бути корисним Господу.

Коли я після закінчення інституту шукав роботу, то хотів розробляти системи зв'язку, а тоді (1997 рік) країна перебувала у кризі, тож проєкти потрібні були тільки в банках. Я довірив усе Господу, але довго не міг знайти роботу і вже був готовий працювати не за фахом. Якось я потрапив на одне малопомітне оголошення. Пройшов співбесіду, і мене взяли. Яким же був мій подив, коли на цій роботі мене почали навчати, як розробляти алгоритми для систем зв'язку! Бог знав бажання серця

і послав саме те, що я шукав, хоч сам я вже й не сподівався. Тож там я пропрацював майже 10 років і Бог благословляв і давав можливість свідчити.

Отже, ці поняття не взаємовиключні, якщо довіряти будь-яку нашу працю Господу.

А тепер розкажіть трохи про свою родину.

2006 року я оженився, дружину звати Катерина. Господь Бог дав нам чотирьох дітей, усі вони ходять до християнської школи. Молодшому синові шість років. Він любить майструвати щось з усього, що бачить навколо. Особливо вирізати з паперу та склеювати різні фігури. Він вчиться плаванню та грі на скрипці. Середньому синові дев'ять років. Він дуже веселий, любить жартувати, грає у футбол і на піаніно. Доньці дванадцять років. Вона любить малювати та прикрашати свою кімнату, теж грає на піаніно. Старшому синові чотирнадцять років. Він бере участь у змаганнях з гімнастики, грає на скрипці в молодіжному оркестрі та навчається програмуванню. Ми сім'єю любимо подорожувати, кататися на гірських лижах і плавати.

Додаток «Во! Школа» можна назвати нашим сімейним служінням. Діти допомагають нам озвучувати тексти для уроків і тестують програму. Вони

із задоволенням роблять це разом. Катерина займається створенням контенту уроків.

Як ви та ваша дружина прийшли до служіння дітям?

Ще до нашого знайомства ми мали служіння в дитбудинках. Я прийшов до цього через рік після покаяння. Дуже хотів служити Господу, але не знав, куди Він мене поведе. І Господь через різні обставини та приклад інших людей направив допомагати дітям-сиротам (наприклад, у нашій церкві на той час була сім'я місіонерів, які жили в місцевому дитбудинку та піклувалися про сиріт). Багато років ми з церковною молоддю відвідували дитбудинки, ділилися Євангелієм, але мене постійно хвилювало питання: як допомогти цим дітям дізнатися про Бога?

Катерина відчула поклик Бога служити дітям із проблемних сімей після прочитання книжки Білла Вілсона «Чия ж це дитина?», в якій розповідається про долі покинутих дітей, їхню приреченість і те, як Бог змінює їхні життя.

У чому бачите ваше основне покликання?

На даний момент, напевно, саме в цьому: у пошуку можливостей

Євангелієм досягати дітей, які не мають поряд тих, хто міг би систематично пояснювати їм Біблію.

Як Ви дійшли до ідеї створення програми для дітей?

Ще до заміжжя Катерина займалася дитячим служінням із листуванням «Поштова біблійна школа», курсами «Біблійний час» (BibleTime.ru). Це служіння є частиною заочної біблійної школи «Еммаус».

Цю місяця вони з помічниками робили розсилку біблійних курсів дітям по всій країні. Діти заповнювали відповіді в курсах та повертали їх на перевірку. Коли я докладніше познайомився з цим служінням, то зрозумів, що добре було б уроки зробити в онлайн-форматі, щоб діти могли виконувати завдання в додатку на своєму пристрої. Кілька років ми думали, як розпочати реалізацію цього проєкту: як перекласти історії та завдання на папері в ігровий формат на екрані та зробити це для всіх рівнів. Це 576 уроків, по одному заняттю щотижня – 12 років навчання. Їх розподілено на чотири курси: по 3 роки – А, В, С. 2015 року ми випустили першу версію програми «Во! Школа». «Во» від слова «недільна» (рос. «воскресная». – Прим. ред.), та й у сенсі, що це гарна школа. У всьому світі ми використовуємо назву SunScool. Це така собі гра слів від Sunday School, тільки без h, щоб звучало веселіше – «класна школа».

У чому головна ідея?

Додаток складається з понад 600 уроків. На самому початку дитина вибирає мову та свій вік, а потім відповідний рівень. На основному екрані дитина може вибрати тему, яка її зацікавить, кожна з яких складається з кількох уроків. Кожен урок починається з невеличкої історії у вигляді анімації з текстом та озвучкою. Потім ідуть текстові ігри-завдання, які дитина може виконати, прослухавши історію або прочитавши відповідний текст із Біблії (текст доступний безпосередньо в додатку до кожного завдання).

На відміну від паперових курсів, які дітям замовляють їхні батьки, цю програму діти можуть встановлювати самі. Багато дітей, які до неї долучаються, абсолютно нічого не знають про Бога й Біблію. Тому для початку можна пройти чотири базові уроки, в яких через мультики й ігри розкриваються такі теми як «Хто такий Бог?», «Що таке Біблія?», «Що таке гріх?» і «План порятунку».

За проходження кожного завдання дитина отримує зірочку. Якщо всі завдання зроблено правильно, дитина отримує золоту зірку. Також у завданнях можна заробляти алмази, а потім обмінювати їх на підказки у важких завданнях або на пісні в розділі «Музика». До речі, дякую вашій місії за пісні гурту «Стежинка». Діти можуть завантажувати їх просто в нашому додатку і слухати як фонову музику під час виконання уроків.

Перед яким основним викликом стоять зараз діти віруючих батьків, та й невіруючих теж?

Мені здається, потрібно сфокусуватися на справді важливих речах у житті, не розгубити увагу та час на дрібниці. Наприклад, як із користю проводити час перед екраном. Довкола багато речей, які дуже захоплюють: ігри, відео, соціальні мережі, в яких можна довго зависати. Їх навмисне створюють так, аби важко було від них відірватися.

Як навчити дітей розпізнавати таку залежність і тікати від неї? Як батьки, зокрема й читачі журналу «Віра і життя», можуть допомогти в цьому своїм дітям?

Раніше можна було просто вимкнути телевізор. Наразі доводиться вимикати інтернет у будинку – але це не завжди допомагає. Заборони не вирішують остаточно цієї проблеми. Важливо зацікавити дитину чимось корисним, творчим, що зміцнює дух, а не спустошує. Для цього потрібно робити ці речі разом із нею та пояснювати, чому це важливо, як Господь дивиться на це. Заборони й обмеження також допомагають – вони

змушують дитину нудьгувати, а це мотивує до творчості.

Як у вашій сім'ї налагоджено дисципліну щодо соціальних мереж у дітей?

У нас індивідуальний підхід – дехто з дітей використовує соцмережі обмежено лише для спілкування. Це нормально. Але трапляються випадки, коли хтось із дітей починає зависати в якійсь програмі чи соцмережі. Доводиться включати контроль екранного часу чи обмеження програм. Одного разу довелося навіть на рівні домашнього маршрутизатора один домен заблокувати – не завжди вмовляння допомагають. Але основний підхід – це навчити проводити час перед екраном із користю: щось творити, а не лише споживати. Навчити дітей самих фільтрувати у своєму житті, що корисно, а що ні, щоб підготувати їх до самостійного життя.

Хто працює над створенням контенту, заповненням програми? Адже роботи стільки, що й не перерахувати!

Так, дійсно, створювати програму та контент для неї – велика праця. Ми нічого не змогли б зробити без посвяченої команди. Господь так дивовижно влаштував, що серед наших віруючих друзів є люди з потрібними

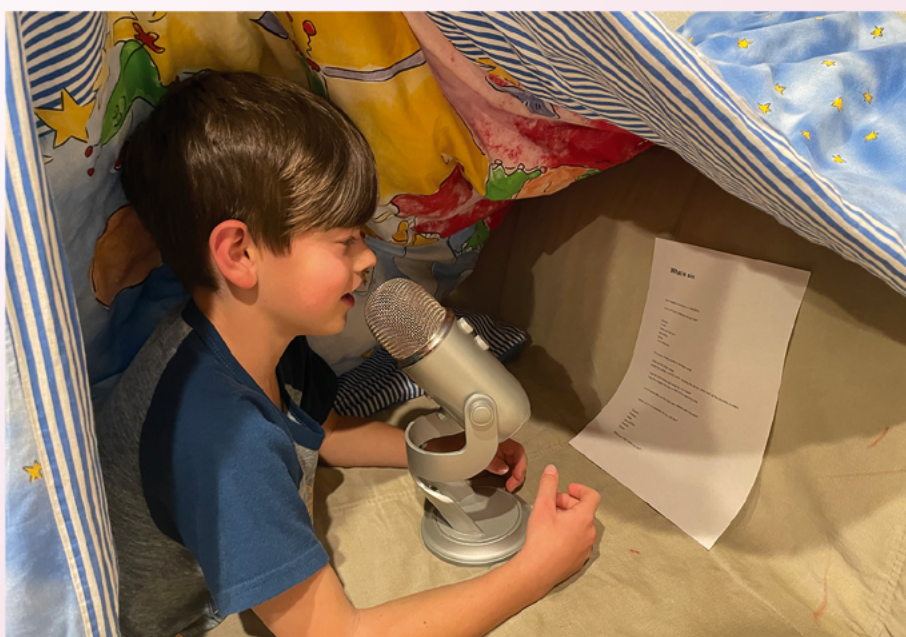
талантами (дехто й сам не підозрював про ці здібності), і з роками вони поступово допомагали в цьому проєкті дедалі більше. Дехто ж підключився на повний час. Зараз близько 15 осіб працюють регулярно над проєктом, ще більше людей допомагали або допомагають епізодично. А переклади та озвучку іншими мовами (ми наразі підтримуємо 15 мов) робить велика мережа добровольців по всьому світу.

Якщо більшість співробітників – волонтери, то це означає, що ваша команда завжди шукає добровольців?

Так, із такою кількістю контенту дійсно потрібно багато рук, аби ще доопрацьовувати, перевіряти. Однак і спеціалістів ми теж досі шукаємо. Ми намагаємося забезпечити підтримку для тих, хто регулярно допомагає у проєкті.

Що потрібно вміти? Куди звертатися охочим?

Ми маємо мрію створювати нові уроки-мультфільми на важливі для дітей теми. А щоб торкнутися дітей, нам потрібно дуже добре продумати саму історію, сценарій. Тому ми шукаємо письменників-сценаристів, хто міг би вигадати, як розкривати біблійні теми зрозуміло дітям мовою, водночас хочемо, аби це був

саме сценарій мультика, а не просто розповідь.

Для перевірки та доопрацювання контенту уроків потрібні контент-менеджери. Тут важливі уважність, грамотність, хороше володіння офісними програмами та дуже бажане знання іноземної мови – англійської насамперед.

Потрібні й художники-аніматори, але ми розуміємо, що це досить рідкісне вміння. Тож анімації ми навчаємо самі. Проте дуже важливо вміти робити цифрові малюнки у потрібному стилі.

Навіть якщо немає конкретних навичок, але є бажання допомогти, наприклад, із розповсюдженням інформації про додаток або тестування – ми раді всім добровольцям! Писати на jobs@sunscool.org

Як завантажити програму та як користуватися?

Найпростіше зайти на наш сайт: SunScool.org. А можна й пошукати

в App Store або Play Market, зазначивши в пошуковнику SunScool або «Vo! Школа».

У вас є можливість звернутися до наших читачів із побажанням, запитанням, закликом. Загалом, вам – останнє слово.

Одна стариця в нашій церкві часто наставляла нас (молодь) такими словами: «Поки ви молоді, поки є

Запитання ставив
Вальдемар ЦОРН

можливість, не шкодуйте часу й зусиль для служіння Господу». Вона вже з Богом, але для мене її заклик досі актуальний. І я додав би до нього ще таку деталь: моліться, щоб Господь відкрив вам, якими унікальними дарами ви можете Йому послужити, і щоб Він дав сміливість і мудрість рухатися в цьому напрямку.

І насамкінець: багато дітей має «сплячий» інтерес до Бога. Їм щиро хотілося б дізнатися, хто такий Бог. Але активно вони про це не замислюються, допоки не з'явиться нагода почути про Нього зрозумілою для них мовою в невимушеній атмосфері.

І якщо у вас є такі знайомі, ми сподіваємося, що наша програма допоможе вам розбудити в дітях інтерес для знайомства з Творцем.

Себеєсти

і благополуччя». Саме це слово воскреслий Ісус промовив Своїм учням.

Незабаром Наель зробив невеликий абрис Ісуса, Який щоразу мав однаковий вигляд: темне волосся, темні очі й біле вбрання. Наель вирішив, що колись він зробить із цього контурного малюнка справжній портрет. Після кількох років (і неодноразових спонукань з мого боку) він нарешті завершив роботу.

Побачити Ісуса в цьому земному житті – рідкісне благословення. Найчастіше можна зустріти ангелів, які, як посланці небесного Суду, приходять від Господа, щоб передати Його слова. Коли Мойсей зустрів Господа в неопалимій купині на Хориві, то насправді це був ангел, який передав йому слова Божі (Вих. 3:2–6). Священник Захарія, дружина якого народила Івана Хрестителя, почув від ангела, що з'явився йому у храмі, відповідь: «Я Гавриїл, що стою перед Богом; мене послано, щоб говорити з тобою, і звістити тобі про цю Добру Новину» (Лк. 1:19).

Один із найвідоміших сучасних художників Шотландії – християнин, на ім'я Наель Ханна, родом з Іраку. Бог наділив його надзвичайним талантом. Його роботи прекрасні, але найдивовижніше те, що мій друг Наель бачив Ісуса. І не раз, а тричі. Уперше це сталося в Іраку, коли він був іще юнаком. Тоді його серйозно поранили під час війни між Іраком та Іраном, і він був на межі смерті. А втретє це сталося вже в Шотландії, нещодавно, уночі, коли був у себе вдома. Наель мучився від дуже болючого нападу подагри і благав Ісуса про допомогу. Тоді Ісус явився, торкнувся його і зцілив ногу та попросив розповісти цю історію іншим. Його останнім словом, зверненим до Наеля, було «шломо» – арамейське слово, що означає «повнота, мир

Портрет Ісуса. Наель Ханна, 2021.

посланці

Ангел, який сповістив пастухам про народження Спасителя, пояснив, що приніс їм новину: «Я ось благовіщу вам радість велику» (Лк. 2:10). Іншими словами, ангела послали до людей зі звісткою. Апостол Іван каже, що, коли Бог дав йому одкровення про Ісуса Христа, Він «послав Своїм Анголом рабові Своєму Іванові» (Об. 1:1).

Ангели не лише передають послання від Бога. Вони можуть дбати про нас і служити. Ілля, змучений і наляканий, попрямував у пустелю і благав Бога про смерть, але Господь послав ангела, який підбадьорив і підтримав пророка, а також забезпечив його їжею та водою (1 Цар. 19:1–8).

Ангели дбали і про Самого Ісуса, коли Він знемагав у пустелі після довгого посту та духовної битви із сатаною (див. Мт. 4:11). От би дізнатися, що саме вони говорили Йому і як допомагали!

По суті, Писання стверджує, що всі ангели – «духи служебні, що їх посилають на службу для тих, хто має спасіння впадувати» (Євр. 1:14). Їх посилають із місією, водночас

вони перебувають у постійному зв'язку зі своїм Царем, як сказав Ісус: «Ангели повсякчасно бачать у небі обличчя Мого Отця, що на небі» (Мт. 18:10).

Наш світ сповнено таких небесних посланців, хоча іноді ми їх не впізнаємо. Писання говорить нам: «Не забувайте любови до приходнів, бо деякі нею, навіть не відаючи, гостинно були прийняли Анголів».

Слід зауважити що цей знаменитий наказ розміщено між двома іншими, які говорять про любов до братів-християн, особливо до тих, хто страждає від гонінь: «Братолюбство нехай пробуває між вами!.. Пам'ятайте про в'язнів, немов із ними були б ви пов'язані, про тих, хто страждає, як такі, що й самі ви знаходитесь в тілі» (Євр. 13:1, 3).

Д-р Патрик СУХДЕО,
міжнародний директор Фонду «Варнава»
<https://www.barnabastoday.com/ru>

ЛІКИ ДЛЯ ДУШ

Мене звати Віктор. Я перебуваю в лікарні з коронавірусом. Ще кілька днів тому мені було дуже погано. Думав, що помру. Завдяки штучній вентиляції легень і медичному персоналу почуваюся я значно краще. Вмирати у шістдесят два роки, якщо чесно, якось не хочеться. Дружина, діти й онуки чекають на моє повернення.

Хочу розповісти про те, як я випадково дізнався про ваш журнал «Віра і життя». Якось у лікарні після сніданку пішов викидати залишки недоїденої каші у відро для харчових відходів, і ось там я побачив ваш журнал. Він був трохи забруднений. Я не хотів брати його, але все ж таки взяв. Наче якась сила змусила мене це зробити. І я не пошкодував! Я перегорнув кілька сторінок, і мені захотілося прочитати його.

Я прочитав увесь журнал і замислився про своє життя. Воно в мене, щиро сказати, безбожне. У Бога я ніби вірю, а ніби й не вірю. Для мене Він начебто є і начебто немає Його. До тієї миті я про Бога не думав. У моєму уявленні Він був десь далеко, там. А зараз, після прочитання вашого журналу, я раптом замислився про Бога і спробував помолитися. Начебто вийшло. На душі полегшало. Додому повернуся здоровим і зі зціленою душею!

Віктор К.

СЛОВА ЛЮТЕРА МЕНЕ
ВРАЗИЛИ

Хочу висловити вам подяку за ваші журнали! У першому номері журналу «Стежинка» за 2021 рік мені особливо сподобалося оповідання «Лопух і горошина» Алекса Барселони, а в другому номері – «Голос на балконі» Олесі Ісаак. Сподобалися вірші «Про що шепочуть берези та шумлять тополі» тощо. У всьому я побачила мету й сенс. Однак найбільше підкорив Апостольський символ віри та «Біблійне сімейне дерево», опубліковані у шостому номері «Стежинки» за 2020 рік. Там уся Біблія викладена коротко, ясно і велично.

До Апостольського символу віри я додала імена апостолів, переписала власноруч і роздала онукам та дітям, щоб вивчили. Дуже прошу Господа, щоб моя сім'я в умовах пандемії коронавірусу стала мініцерквою, тому що моя помісна церква дуже далеко.

Моя дочка цікавилася питанням про Друге пришествя Ісуса Христа й подальші події. Слова Мартіна Лютера, опубліковані в четвертому номері журналу

«Віра і життя» за 2021 рік, вразили мене: «Живіть так, ніби Христос помер учора, воскрес сьогодні, а повернеться завтра». Ми повинні завжди бути готовими до зустрічі з Господом!

У мене болить душа за сім'ї родичів і багатьох знайомих. Про них я палко і старанно молюся. Вірю, що Господь чує нас і відповідає на наші молитви. Про це говорить нам Біблія: «Хай Господь буде розкіш твоя, – і Він сповнить тобі твого серця бажання» (Пс. 36:4).

Дякую вам за духовну підтримку. Я молюся та прошу Господа, щоб Він благословив вас і ваше служіння на славу Йому!

Валентина КОЖУХАР

МАМА МЕНІ ДОПОМАГАЄ

Я живу в республіці Хакасія. Моя мама багато років виписувала ваш журнал «Віра і життя». Вона зараз хвора, майже засліпла і прикута до ліжка. В одному з номерів я побачила посилення на ваш сайт www.lio.ru. Дякуємо за велику кількість розміщених на ньому матеріалів!

Окреме спасибі за блог із короткими статтями. Щоранку я прочитую мамі нову статтю та йду на роботу. Мама щаслива. Я ж, завдяки вам, поступово занурююсь у пізнання релігійного світу. Багато чого мені ще не зовсім зрозуміло, але мама мені допомагає.

Велика вам подяка від моєї мами, читачки вашого журналу, і від мене особисто.

Людмила

НЕ БЕЗ СОЛІ

Пише вам брат по вірі Анатолій. Свого часу я визнав Ісуса Христа Господом і Спасителем, але потім відійшов від Нього. Пізніше я вчинив злочин і потрапив до в'язниці. Зараз я, з Господньої милості, є членом тіла Христового. Слава Богу!

Дякую вам за журнали «Віра і життя» та «Стежинка», які ви довгі роки надсилали мені й моїм діточкам, коли я був ще на волі, а тепер надсилаєте до в'язниці. Журнал «Віра і життя» мені подобається. Статті сприяють моєму духовному зростанню. Вони як збалансоване харчування, в якому є і білок, і вуглеводи, і глюкоза, і багато іншого, необхідного для зростання та повноцінного розвитку людини. Не обходиться і без солі, що зберігає нас від розкладання. Проповіді, життєві свідчення, розповіді, історичні нариси, листи дітей Божих – усе доречно.

Журнали ваші читали і брати, які до свого звільнення перебували зі мною в ув'язненні. Читають їх і інші ув'язнені, які цікавляться вірою в Бога. Звичайно ж, ваша праця не марна. Журнал зміцнює нашу віру, а невірних просвічує і сіє насіння, яке в декого зійде і дасть плід.

Анатолій КОЛОСОВ

БЛАГОСЛОВЕННЯ

Ми отримуємо журнал «Віра і життя» й із задоволенням його читаємо. Ось уже два роки ми з чоловіком перебуваємо вдома. Проповіді слухаємо та дивимося у телефоні, переглядаємо записи минулих років. До церкви не ходимо, бо далеко їхати. Нам уже по 77 років, а дихати в масках дуже важко. Поїздка автобусом туди й назад займає чотири години. От і сидимо вдома.

Нехай Господь вас усіх благословить і наповнить новими планами на наступні роки.

Надія ЯРАНЦЕВА

ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ ЗІ СТОРІНКИ 8

1. Ада (Бут. 4:20–21; 36:15–16).
2. Провидець (1 Сам. 9:9).
3. Давид (1 Сам. 16:11–13).
4. Доер (1 Сам. 21:8).
5. Сім разів на день (Пс. 118:164).
6. 276 (Дії, 27:37).
7. Меліт (Мальта) (Дії, 28:1).
8. «Люби свого ближнього, як самого себе» (Як. 2:8).
9. «Бо де заздрість та сварка, там безлад та всяка зла річ» (Як. 3:16).
10. Диявол (1 Ів. 3:8).

ІЛЮСТРАЦІЇ
ДО СТАТЕЙ

с. 2 © 4Max / shutterstock.com
с. 4 © Mihai_Tamasila / shutterstock.com
с. 7 © Gennady Kudelya / shutterstock.com
с. 11 © Браян Джебель, «Ісус зцілює сліпого»

с. 13–14 © Za Rodinu / flickr.com
с. 16 © Stefano Garau / shutterstock.com
с. 20 © bialasiewicz / elements.enrvalo.com
с. 32 © Andrey Tiyk / shutterstock.com

ВІРА І ЖИТТЯ

Засновник

РО «УМТ «СВІТЛО НА СХОДІ»

Видається на добровільні пожертвування читачів.
Виходить шість разів на рік. Тираж 8 000 прим.

Головний редактор Василь Давидюк
Редакційна колегія:

Павло Давидюк

Олена Зенченко

Анна Назаренко

Ірина Савченко

Олег Блошук (переклад віршів з російської)

Микола Давидюк

Вальдемар Цорн

Журнал зареєстровано в Міністерстві юстиції України.

Свідоцтво про державну реєстрацію:
серія КВ, № 23369-13209ПР від 24.05.2018.

Передплатний індекс 49283

Адреса редакції в Україні:

РО «УМТ «СВІТЛО НА СХОДІ»,
вул. Хорольська, 30, м. Київ, Україна, 02090;
тел.: 044-296-86-39; 296-87-69;

e-mail: viz@sns.org.ua; адреса сайту: www.sns.org.ua

Адреса редакції в Німеччині:

LICHT IM OSTEN, Postfach 1340,
70809 Korntal, GERMANY

Телефон: 0711-83-99-08-23; факс: 0711-83-99-08-4;

E-Mail: wzorn@lio.org

Адреса представництва у США:

USA, Light in the East, P.O. Box 185,
Orangevale, CA 95662

Tel.: 916-348 33 88; E-Mail: liteusa@lio.org

**Оформити передплату на журнал, надіслати листи
і матеріали можна за будь-якою з наведених адрес.**

Пожертвування можна надіслати за наступними реквізитами:

РО «УМТ «СВІТЛО НА СХОДІ»,
IBAN: UA38305299000026006000117462
АТ КБ «Приватбанк» м. Києва
Код ЄДРПОУ / ІНН: 14300272.

У призначенні платежу вказати:

«Пожертвування на журнал ... (назва журналу)...».
ПІБ, адресу і номер телефону отримувача журналу.

Пожертвування із західних країн можна надіслати

чеками на адресу редакції в Німеччині
або переказами на банківський рахунок:

IBAN DE07604500500009916425

SWIFT/BIC SOLADES1LBG

Kreissparkasse Ludwigsburg

**Видання та розповсюдження
журналу залежить від молитовної
та матеріальної підтримки читачів!**

Позиція редакції не завжди співпадає з позицією авторів
надрукованих матеріалів.

Рукописи, надіслані до редакції, рецензуванню
та поверненню авторам не підлягають.

Комп'ютерна верстка та дизайн: Йордан Пеянські
© «СВІТЛО НА СХОДІ», 2022.

ISSN 1610-9120

Номер підписано до друку 24 травня 2022 року.

Надруковано ООО «Новий друк»,
вул. Магнітогорська, 1, м. Київ, Україна, 02094.

На обкладинці:
© LUMO / lightstock.com

sns.org.ua

Я – ПАСТИР ДОБРИЙ,
І ЗНАЮ СВОЇХ,
І СВОЇ МЕНЕ ЗНАЮТЬ.

ІСУС ХРИСТОС